

Turkis

JURIDISK RÅDGIVNING
FOR KVINNER

ÅRSRAPPORT

2015

FORORD

Denne rapporten gir en oversikt over Juridisk rådgivning for kvinner sin virksomhet i 2015.

Målet med rapporten er å gi interesserte innsyn i JURKs aktiviteter, økonomi, statistikk og generell drift.

Takk til alle ansatte, samarbeidspartnere og økonomiske bidragsytere som har muliggjort JURKs arbeid i 2015.

Oslo, februar 2016

Sara Eline Grønvold

daglig leder

Årsrapporten er skrevet av Sara Eline Grønvold og Frøydis Patursson på bakgrunn av innspill fra alle ansatte (se bak).

INNHALDSFORTEGNELSE

1. HISTORIKK OG OVERORDNEDE MÅLSETTINGER	5
1.1 HISTORIKK	5
1.2 STRATEGISKE FØRINGER FOR JURKS ARBEID 2014-2018	5
2. DRIFT OG ORGANISERING	6
2.1 JURKS ORGANISASJONSSTRUKTUR	6
2.2 NORGES KVINNELOBBY	9
2.3 DRIFT	9
2.4 OPPLÆRING OG KOMPETANSEUTVIKLING AV MEDARBEIDERE	10
2.5 INTERN PLANLEGGING OG EVALUERING	11
2.6 ARBEIDSMETODE: SAMARBEID OG DIALOG	12
3. PROFILERING OG SYNLIGHET	15
3.1 JURK I MEDIA	15
3.2 HJEMMESIDE OG SOSIALE MEDIER	16
3.3 MAGASINET	16
3.4 STANDS, ARRANGEMENTER OG MARKERINGER	16
4. SAKSBEHANDLING	18
3.5 SAKSBEHANDLINGSOMRÅDER	20
5. VÅRE KLIENTER	27
4. RETTSPOLITISK ARBEID	38
4.1 RAPPORTER	38
4.2 HØRINGER/INNSPILL TIL OFFENTLIGE UTVALG	38
4.3 FNS MENNESKERETTIGHETSKONVENSJONER	39
4.4 RETTSPOLITISKE PROSJEKTER	39
5. INTERNASJONALT ARBEID	40
5.2 JURKS PROSJEKTER I FOKUS	40
5.3 INTERNASJONALE BESØK	43
6. ØKONOMI	44
6.1 REGNSKAP FOR 2015	44
6.2 BIDRAGSYTERNE VÅRE I 2015	48

7. MEDARBEIDERE 2015 49

1. Historikk og overordnede målsettinger

1.1 Historikk

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) ble stiftet i 1974. Oppstarten var resultat av et forskningsprosjekt som avdekket at kvinner hadde en utbredt mangel på kunnskap om sine rettigheter, og at kvinner hadde vanskeligheter med å benytte kunnskap om rettsreglene i sin egen situasjon. JURKs formål den gang var den samme som vi har i dag: å arbeide for å bedre kvinners rettsstilling. Utover 70-tallet kom en del avkjønnet lovgivning, der menn mistet særfortrinn. Vi fikk for eksempel ny odelslov i 1974 med lik plass i odelsrekken for jenter og gutter, lov om selvbestemt abort trådte i kraft 1975 og likestillingsloven kom i 1978. FNs Kvinnekonvensjon (CEDAW) ble vedtatt i 1979 og trådte i kraft i 1982.

Til tross for disse lovendringene var det behov for en organisasjon som arbeidet juridisk med et kvinneperspektiv. Det er store forskjeller mellom det å ha rett og få rett, og formelt kjønnsnøytrale rettsregler fører ikke nødvendigvis til reell likestilling. Dette er noe som har vært tydelig i alle år JURK har vært virksom, og det er fortsatt et rettssikkerhetsproblem i dag.

JURK ser fra egen saksbehandling at manglende samboerlovgivning rammer kvinner hardere enn menn. Dette blant annet som følge av at det er flere menn som eier felles bolig enn kvinner. Et annet eksempel er skjevdelingsregelen i ekteskapsloven, som på samme måte slår skjevt ut ettersom mannen ofte er eldre enn kvinnen, og derfor eier mer ved ekteskapets inngåelse. I tillegg har menn gjennomgående bedre rettskunnskap enn kvinner, og i praksis viser det seg at kvinner i mindre grad enn menn benytter seg av det tradisjonelle rettsapparatet, uten at vi i dag har nok kunnskap om bakgrunnen for dette. Dette gjelder spesielt enkelte grupper av kvinner, som f.eks. kvinner med minoritetsbakgrunn og kvinner utsatt for vold. JURKs oppsøkende arbeid rettet mot disse gruppene har vært viktig for å gi disse kvinnene en reell mulighet til å håndheve sine rettigheter. Dette arbeidet er dessverre fortsatt like viktig i dag.

JURKs virksomhet er delt mellom saksbehandling, rettsinformasjon, rettspolitisk arbeid og oppsøkende virksomhet.

1.2 Strategiske føringer for JURKs arbeid 2014-2018

JURKs formål og virksomhet handler i stor grad om å sørge for at flest mulig kvinner får oppfylt grunnleggende menneskerettigheter. Vår visjon er at alle kvinner er bevisste sin rettsstilling og at reell likestilling praktiseres. Dette vil bidra til et samfunn uten diskriminering. Måten vi ønsker å nå vår visjon på er å gi tilpasset hjelp til selvhjelp for kvinner i hele landet med udekket rettshjelpsbehov. Vi gjør dette gjennom oppsøkende virksomhet, rettighetsinformasjon, rettspolitisk påvirkning og bistand i konkrete saker.

De følgende fire overordnede prioriterte områdene er en rettesnor for JURK sitt arbeid i strategiperioden 2014-2018:

- Kvinner og integrering
- Kvinner og arbeidslivet
- Kvinner og vold
- Kvinner og økonomisk selvstendighet

Denne prioriteringen betyr at JURK må:

- gi relevant og god rettsinformasjon
- finne gode måter å nå målgruppene på
- gi best mulig oppfølging til klienter som har juridiske problemer innen disse områdene
- kommunisere tydelig utad at vi jobber med dette
- være aktive rettspolitisk og rapportere om endringer på feltet

2. Drift og organisering

Kort om Jusshuset

I 2014 ble det endelig avklart at JURK skulle få nye lokaler og at vi skulle samlokaliseres med Juss-Buss og Gatejuristen. Dette har vært et stort ønske over flere år. Når det gjaldt det helt praktiske, var lokalene i Arbins gate etter hvert nedslitt og manglet universell utforming. Men kanskje aller viktigst var det å samle gode rettshjelpskrefter i ett og samme bygg. Gatejuristen, Juss-Buss og JURK har mye å lære av hverandre, og en samlokalisering bidrar til at vi kan bli enda bedre i jobben vi gjør. For klientene våre gjør samlokaliseringen av vi treffer bedre, både fordi lokaliseringen i Skippergata er nærmere klientgruppen vår, men også fordi det er lettere å henvise til de øvrige tiltakene når vi kan be klienten "ta heisen ned i første", fremfor å måtte vise på et kart hvor de skal gå. Det er en høy terskel å oppsøke et rettshjelptiltak og dersom man så blir henvist videre, kan mange forsvinne på veien.

Vi samlokaliserte fra den 1. januar 2016, og brukte mye tid på planleggingen av dette i 2015.

2.1 JURKs organisasjonsstruktur

Studentrettshjelptiltak

JURK er et studentrettshjelptiltak. Organisasjonen drives av jusstudenter og vi er tilknyttet Det juridisk fakultet ved Universitet i Oslo.

JURK blir drevet med dispensasjon fra advokatmonopolet. Dispensasjonen er gitt av Justis- og beredskapsdepartementet.

Medlemsforening

JURK valgte høsten 2011 å endre sin organisasjonsstruktur, og innførte generalforsamling som øverste organ og et eksternt styre som skal ha ansvar for en del overordnede oppgaver. Alle ansatte er stemmeberettigede på generalforsamlingen. Tidligere ansatte kan melde seg inn i foreningen JURK ved å betale medlemskontingent, og får da stemmerett på lik linje med ansatte. JURK er derfor blitt en medlemsorganisasjon, men en lukket sådan.

Generalforsamling

Generalforsamlingens oppgaver er blant annet å velge styremedlemmer, vedta vedtektsendringer og behandle budsjett og regnskap. Generalforsamling holdes i mai og i november.

Styret

Styret har blant annet ansvar for lønns- og ansettelsesvilkår for alle ansatte på JURK, å ansette daglig leder, å behandle budsjett og regnskap, å fastsette strategi for virksomheten, samt å være rådgivende organ for daglig leder.

Fellesmøtet

Fellesmøtet (FM) fatter vedtak i prinsipielt viktige saker for JURK som faller utenfor styrets oppgaver. Organet har delegasjonsadgang til andre i organisasjonen. Alle ansatte har møteplikt på fellesmøtet. Fellesmøtet avholdes hver fjerde uke.

Daglig leder

Daglig leder har ansvar for den daglige driften og utviklingen av JURK. Dette innebærer personal- og økonomiansvar, arbeid med utadrettet virksomheten, samt diverse administrativt arbeid. Daglig leder arbeider fulltid, og er ansatt for en periode på tre år med mulighet for forlengelse.

Prosjekt- og rettighetsansvarlig

JURK mottar prosjektmidler fra IMDI til vårt prosjekt med Jussambassadørene. Da dette er et stort prosjekt er vi avhengige av å ha en fulltidsansatt med hovedansvar for prosjektet. I tillegg har fagrådgiveren overordnet ansvar for vårt ordinære rettighetsinformasjonsarbeid, ansvar for statistikk og overordnet ansvar for vårt arbeid med menneskerettigheter.

Saksbehandlingsgruppene

JURK har i 2015 vært delt opp i følgende grupper à fire, fem eller seks medarbeidere:

- Gjelds-, fengsels-, volds- og mishandlingssaker ("VOF")

- *Behandler også saker innen kjøps- og kontraktsrett*
- Arbeids-, trygde-, og sosialsaker ("Arbeid")
- *Behandler også saker innen helse- og diskrimineringsrett*
- Bolig-, og utlendingsrett ("Bolig")
- Familie-, barn og samboersaker ("Familie")
- *Behandler også saker innen arverett*

I saksbehandlingsgruppene blir sakene diskutert, og brev utformes av ansvarlig saksbehandler. Hver onsdag har gruppene saksbehandlingsmøter, hvor brev godkjennes. På disse møtene deltar også en som har arbeidet som saksbehandler i ett år, en såkalt "nedtrapper". Gruppen er kollektivt ansvarlig for den enkelte sak, men det er alltid én saksbehandler som er kontaktperson og hovedansvarlig overfor den rådsøkende.

Den kollektive arbeidsformen er valgt både ut fra et kvalitetssikringshensyn, og av hensyn til den enkelte saksbehandler. Vi innser de faglige begrensninger som kan ligge i at alle medarbeiderne er studenter, men vi mener dette blir kompensert gjennom en slik arbeidsform. JURK konsulterer faglig ekspertise på Universitetet i Oslo, i de ulike departementene, på offentlige kontorer og hos enkelte privatpraktiserende advokater dersom det er nødvendig for saksbehandlingen.

Organisatoriske grupper

JURK har en liten administrasjon. I tillegg til daglig leder, har vi en kontormedarbeider som er ansatt i en 68 % stilling. Alle saksbehandlere må bidra i organisatoriske grupper for å bistå administrasjonen.

I 2015 har JURK hatt følgende organisatoriske grupper:

RIM (Rekruttering, Informasjon, Markedsføring) har ansvar for JURKs profil utad. Dette omfatter informasjonstiltak rettet mot klienter, oppdatering av hjemmesider og rekrutteringsarbeid. Gruppen er videre ansvarlig for utforming av alt generelt informasjonsmateriell.

IG (Internasjonal gruppe) er bindeledd mellom vårt internasjonale og vårt nasjonale arbeid. IG utarbeider blant annet informasjonsbrev til våre internasjonale partnere, er verter ved internasjonale besøk, arrangerer studietur, samt er med på møter i vår internasjonale avdeling (IA). IG arrangerte i samarbeid med IA en internasjonal aften i to ganger i løpet av 2015. Prosjektlederne i IA holdt presentasjoner om prosjektene, og det ble servert latinamerikansk mat.

Magasinet har ansvar for at JURKs magasin kommer ut med to nummer i året. Dette innebærer blant annet å fastsette eventuelt tema, skrive artikler, samle inn artikler til JURK magasin, layout, trykk og distribusjon.

RPG/Velferd (rettspolitisk gruppe/velferdskomité) er ansvarlig for å koordinere det rettspolitiske arbeidet på huset, samt sosiale arrangementer. Gruppen har i år arrangert rettspolitiske dager i både vår- og høsthalvåret. I løpet av disse dagene har de ulike rettspolitiske prosjektene jobbet for å komme nærmere sine rettspolitiske mål. Alle medarbeiderne på JURK jobber rettspolitisk.

Administrasjonsgruppen på JURK består av en saksbehandler fra hver av saksbehandlingsgruppene, samt en observatør og daglig leder. Administrasjonsgruppen er blant annet ansvarlig for oppfølging av generelle driftsspørsmål i organisasjonen, ansettelse av nye medarbeidere og behandling av permisjonssøknader.

Internasjonal avdeling (IA)

Internasjonal avdeling er en egen avdeling på JURK som består av de prosjektansvarlige for våre utenlandske prosjekter, internasjonal gruppe på JURK, samt daglig leder. De som er prosjektansvarlige er alle tidligere ansatte i JURK.

2.2 Norges Kvinnelobby

Januar 2014 var JURK med på å stifte Norges Kvinnelobby sammen med åtte andre kvinneorganisasjoner.

Norges kvinnelobby er et samarbeidsforum for organisasjoner som har som formål å ivareta kvinners interesser. Norges kvinnelobby arbeider for å fremme kvinners menneskerettigheter, på grunnlag av FNs kvinnekonvensjon og andre grunnleggende internasjonale avtaler. Norges kvinnelobby har lignende organisasjoner i andre land, blant dem Sveriges Kvinnolobby og European Women's Lobby på EU-nivå, som forbilder. Alle partipolitisk uavhengige organisasjoner som primært jobber for kvinners interesser i Norge kan bli medlemmer av Norges kvinnelobby.

2.3 Drift

JURK har i 2015 hatt drift fra uke 2 til og med uke 50 med unntak av påskeuken. I sommermånedene, uke 25-32, var alle saksbehandlerne fristilt fra sin ordinære kontrakt. Noen av saksbehandlerne var lønnet i full stilling på sommerkontrakt.

Saksbehandlerne fikk i 2015 kr 6500,- i måneden for å arbeide fulltid. Stillingen er en hybrid av både lønnet arbeid (25 timer i uken), frivillig arbeid og praksis. Dette innebærer at til og med de lønnede timene har et sterkt element av frivillighet og timelønnen ligger på ca. kr. 65,-. De fleste av medarbeiderne tar opp studielån ved siden av arbeidet i JURK, og studiene

blir som regel forsinket med minst ett semester. Medarbeidernes idealisme og frivillige arbeid er derfor en forutsetning for JURKs eksistens.

2015	Reell arbeidstid	Lønnet arbeidstid	Ulønnet arbeidstid	Ulønnet arbeid prosentandel
2015	29 112,5	19 620	9 251	32 %

Tabellene viser arbeid som er utført av saksbehandlerne i 2015 *utenom* sommerdrift. Vederlagsfritt arbeid utført av daglig leder, rettighetsansvarlig, nedtrappere og prosjektmedarbeidere er heller *ikke* regnet med.

Saksmottak

JURK tar imot henvendelser per brev og telefon, på hjemmesiden vår, eller ved personlig fremmøte. Vi tar ikke imot saker per e-post.

I 2015 hadde JURK telefonmottak av nye saker til følgende tider: mandag fra kl. 09.00-15.00, samt onsdag fra kl. 17.00-20.00.

Klientmottak ved personlig fremmøte har vi hatt mandag kl. 12.00- 15.00 og onsdag mellom kl. 17.00- 20.00.

Høsten 2014 fikk vi en ny hjemmeside, hvor det er mulig for klienter å legge sende inn saken sin elektronisk til oss gjennom hjemmesiden. Vi valgte å gjøre dette for å tilrettelegge ytterligere for at det skal oppleves som lavterskel for vår klientgruppe å be om hjelp. Vi har hatt noe problemer med driften av denne i 2015, men er totalt sett fornøyd.

For å nå særlige utsatte grupper, jobber vi oppsøkende. Dette blant annet overfor kvinnelig innsatte. Vi har derfor i løpet av 2015 hatt faste mottak i Bredtveit, Ravneberget og Sandefjord fengsel. Når vi holder foredrag, gjennomfører vi saksmottak i etterkant av foredragene.

2.4 Opplæring og kompetanseutvikling av medarbeidere

JURK er en organisasjon med stor utskiftning av medarbeidere. God kunnskapsoverføring er derfor avgjørende. Det foregår en kontinuerlig og omfattende skolering som den enkelte

medarbeider, organisasjonen, samfunnet og våre klienter har stort utbytte av. I tillegg gjennomfører vi både evalueringsdager og planleggingsdager hvert semester, slik at alle medarbeidere til enhver tid har god kjennskap til gruppenes mål- og handlingsplaner.

Opplæring av nye medarbeidere

Hvert semester organiseres opplæring for nyansatte i JURK. Hensikten er å lære medarbeiderne om organisasjonen, gi en generell innføring i saks- og klientbehandling, samt oppdatere og øke den faglige kompetansen på sentrale juridiske emner. De første opplæringsukene har dessuten en sosial funksjon, fordi de bidrar til at medarbeiderne blir kjent med hverandre.

I tillegg til intern opplæring, inviterer vi personer fra både offentlig og privat sektor, for å holde innlegg og lede diskusjoner under opplæringsukene. Eksempler på besøk under opplæringsukene i 2015 er blant andre Barneombudet, privatpraktiserende advokater og LDO.

Fellesseminaret

Fellesseminaret er et samarbeid mellom alle studentrettshjelpstiltakene i landet; Jussformidlingen i Bergen, Jusshjelpa i Nord-Norge, Jushjelpa i Midt-Norge, JussBuss og JURK. Dette ble i 2015 avholdt i Oslo, som et felles arrangement i regi av Juss-Buss og JURK. Seminaret skal bidra til at tiltakene utveksler erfaringer, samt bevisstgjøring rundt sin rolle som rettshjelper. Tiltakene bytter på ansvaret for å arrangere seminaret.

Studieturen

Studieturen 2015 gikk til Juridiskt Forum «Law's Ability to Produce Gender Equality» i Umeå i Sverige i begynnelsen av mai.

2.5 Intern planlegging og evaluering

JURKs organisasjonsmodell krever systematisk evaluering og dokumentasjon av utførte aktiviteter og oppnådde resultater, samt kontinuerlig arbeid med kollektiv læring og erfaringsoverføring. Dette for å sikre kontinuitet i driften og opprettholdelse av kompetanse.

Hvert semester settes det av flere dager til både planlegging og evaluering. Noen overordnede mål ligger fast (kapittel 1), men innenfor dette har hver gruppe også stor frihet til å bruke tiden som saksbehandler på JURK til det de er engasjerte i. Gruppene utarbeider i fellesskap halvårlige planer, og de andre ansatte på JURK får mulighet til å komme med innspill.

I tillegg evaluerer vi egen virksomhet og måloppnåelse i slutten av hvert semester.

2.6 Arbeidsmetode: samarbeid og dialog

Samarbeid er en helt grunnleggende del av vår arbeidsmetode. Dette gjelder saksbehandling, rettighetsinformasjon og rettspolitisk arbeid. Dette gjelder både internt og eksternt. Vår filosofi er at $2+2=5$, at vi sammen får til mye mer enn vi får til hver for oss, som individ og som organisasjon. I forlengelsen av dette har vi også et stort fokus på dialog og kunnskapsutveksling.

Helt konkret gjennomfører vi dette på følgende måter:

1) Samarbeid internt

Vi har et sterkt fokus på samarbeid om saksbehandling i saksbehandlingsgruppene, bl.a. ved at gruppa er kollektivt ansvarlig for hvert brev som sendes ut. I tillegg har de fleste gruppene egne rettspolitiske prosjekter, mens noen slike prosjekter går på tvers av saksbehandlingsgruppene. Se for øvrig over om organisasjonsstruktur.

2) Idédugnader.

Dette er intensive workshops hvor vi samler inn innspill fra flest mulig aktører til hva som trengs å gjøres og lignende. Vi noterer ned innspillene og skriver rapporter på bakgrunn av idédugnadene.

3) Fast faglig samarbeid

På JURKs initiativ organiserer Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) hvert halvår et heldagsseminar.

Avdeling for kvinnerett, barnerett, likestillings- og diskrimineringsrett (KVIBALD) ved Juridisk fakultet er en viktig faglig støttespiller.

Saksbehandlingsgruppene har også en rekke advokater og andre som kan kontaktes for faglig hjelp i vår behandling av enkeltsaker.

Vi har også et godt samarbeid med de andre rettshjelptiltakene om både faglige og praktiske spørsmål. Her står Juss-Buss i en særstilling med tanke på nærheten geografisk.

4) Andre samarbeid

Vi har også en rekke møter med våre samarbeidspartnere om konkrete temaer eller prosjekter. Eksempler på dette er:

- Møter med innvandrersorganisasjoner og andre representanter for minoritetsmiljøer om deres behov for rettighetsinformasjon.
- Jevnlige møter og dialog med våre samarbeidspartnere på konkrete prosjekter som vold mot kvinner, eks. kampanjen Stopp vold mot kvinner, rapportering på FN-konvensjoner mv.
- Diverse møter vedrørende rettspolitisk samarbeid, med bl.a. fagbevegelse, politikere og andre organisasjoner.

Her er et lite utvalg av noen av våre samarbeidsorganisasjoner:

Gatejuristen, alle de fem studentrettshjelpstiltakene i Norge, Au pair senteret, Den thailandske kvinneforening, den filippinske kvinneforening, CARITAS Norge, Dixi, Senter mot incest, Oasen, Krisesentersekretariatet, Norske kvinners sanitetsforening, Kvinnesaksforeningen, Reform, Advokatforeningen, Juristforbundet, FOKUS, Ottar, Kvinnefronten, VIRKE, Den norske kirke, Islamsk råd, CARE Norge, LDO, LLH, Antirasistisk senter, Norges kvinne- og familieforbund.

5) Besøk i opplærings- og informasjonsutvekslingsøyemed

JURK drar også på flere besøk til ulike organisasjoner og offentlige myndigheter i løpet av året. Vi gjør dette for gjensidig erfaringsutveksling, for å informere om JURK, og for å heve kompetansen vår.

JURKs medarbeidere besøker de viktigste offentlige etatene for de respektive saksbehandlingsgruppene under opplæringsukene.

Disse er noen av de mange vi har vært på besøk hos i 2015:

- Utlendingsnemnda og Utlendingsdirektoratet
- Husleietvistutvalget
- Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)
- Konfliktrådet
- Oslo krisesenter
- Forlikrådet

6) Deltakelse på eksterne seminarer, foredrag et.

Vanligvis deltar vi med minst to medarbeidere, slik at vi sikrer at kompetansen i større grad kan omsettes til arbeid og for best mulig informasjonsflyt til resten av organisasjonen. Dette er kun noen av de kurs, seminarer og debatter vi har vært på i 2015:

- KROM-seminaret
- Juristforbundets rettssikkerhetskonferanse
- Seminar om diskriminering hos LDO
- Arendalsuka
- Kontaktkonferansen, FOKUS
- Likelønnsfrokost, Fellesforbundet
- Frokostseminar hos Civita om endringene i arbeidsmiljøloven
- Frokostseminar hos Utlendingsdirektoratet (UDI)
- Kurs hos Namsfogden, sammen med Juss-Buss
- Menneskerettighetsseminaret 2015, Advokatforeningen menneskerettighetsutvalg om barn og menneskerettigheter
- 4.-7. mai dro vi på studietur til Umeå (Nordic Conference On Law and Gender Equality)
- Seminar i regi av Justisdepartementet om vold i nære relasjoner
- Deltakelse i ekspertpanel i kampanjen "Taushet tar liv" av Krisesentersekretariatet og Likestillings- og diskrimineringsombudet
- Foredrag av Statens sivilrettsforvaltning om voldsoffererstatning og rettfærdsvederlag
- Civitafrokost om flyktnings situasjonen i Europa
- Kurs i klart språk av Gunn Karin Aase fra Barneombudet
- Rettspolitisk forenings seminar om tvangsbruk
- Lucy Smiths barnerettighetsdag på UiO

3. Profilering og synlighet

3.1 JURK i media

I tillegg har vi hatt disse oppslagene i media i 2015:

- Pacta – innlegg om midlertidig ansettelse ved saksbehandler Johanna Tøn (januar)
- Sak om vårt prosjekt på seksuell trakassering på parat.no
- Klassekampen – kort kommentar om bruk av den juridiske muligheten til å kreve ansettelse i tråd med reell stillingsprosent (20. januar)
- Fagrådgiver Frøydis Patursson intervjuet i Rødt sitt magasin «Rødt nytt» om hvordan midlertidige arbeid kan ramme kvinner (1. mars)
- Artikkel av saksbehandlerne Victoria Selmer, Thea Urkedal og Stine Tollefsen om samboerprosjektet i Stud.jur.(mars/april)
- Klassekampen: «Et kvinnefiendtlig forslag» – om forslaget om å endre treårsregelen til femårsregel (utlendingsloven) (14. april)
- Kort referert i en artikkel om seksuell trakassering på arbeidsplassen i VG (27. juni)
- «Urovekkende asylavtale» av saksbehandler Naila Parveen i Utrop.
- Debattinnlegg av saksbehandlerne Victoria Selmer og Naila Parveen «Vår tids slavehandel» på dagbladet.no (21.4.2015)
- Klassekampen – «Mer enn psykologi» - debattinnlegg om kvinner utsatt for vold (28. april)
- Portrettintervju med daglig leder Sara Eline Grønvold i Juristkontakt (august)
- Portrettintervju med daglig leder Sara Eline Grønvold i Minerva nr. 2 2015.
- Kronikk «Den frie rettshjelpen må styrkes» daglig leder Sara Eline Grønvold, sammen med blant andre de øvrige studentrettshjelptiltakene og Advokatforeningen, Aftenposten juni 2015
- Daglig leder Sara Eline Grønvold intervjuet ifm sak om hevnporno på nrk.no i august 2015
- Daglig leder Sara Eline Grønvold intervjuet på journalisten.no ifm bruk av nakenbilder som illustrasjon på nettsak hos NRK, november 2015. Også publisert på vg.no.
- Debatt i Natt & Dag om berettiget harme i voldssak. Flere innlegg her, samt i Dagbladet ved saksbehandler Ingrid Vik Lysne. Solveig Tufto intervjuet på nrk.no.
- Saksbehandler Ingrid Vik Lysne deltar i Dagsnytt18 om temaet berettiget harme (02.11.15)
- Omtale i Juristkontakt ifm Jusshuset (desember)
- Fagrådgiver Frøydis Patursson og saksbehandler Ronja Sommer på Radio Novas «Kvinnesaken».
- Ingrid Vik Lysne på Radio Nova om Rød Knapp.
- Debattinnlegg i Dagsavisen “Setter likestillingen tilbake” om pappapermisjon ved saksbehandlere Vilde Bjerke Rieber-Mohn og Ingeborg Fjeldstad (25.11.15)
- Saksbehandlere Ingeborg Fjeldstad og Caroline Wold Knudsen har innlegg i Injuria om fri retthjelp
- Om fri rettshjelp i Aftenposten, Caroline Wold Knudsen og Ingeborg Fjeldstad.
- Om au pairordningen, Radikal Portal, saksbehandler Hanna Falskog

3.2 Hjemmeside og sosiale medier

I løpet av høsten 2014 fikk JURK ny hjemmeside, som er mer funksjonell og har en oppgradert visuell profil. En vesentlig grunn til at vi valgte å fornye den på daværende tidspunkt, var for å kunne ta imot saker elektronisk. Siden har fungert greit i 2015, men vi har hatt noen problemer teknisk. Elektronisk saksomtak har uansett gjort at den totalt sett har vært en endring i positiv retning for organisasjonen.

Vi har lagt stor vekt på bruk av sosiale medier dette året. Vi ser at dette har gitt uttelling både i form av nye kontakter og mer oppmerksomhet. JURK er aktive både på Facebook, Twitter og Instagram.

Alle de fem studentrettshjelptiltakene i Norge har en felles hjemmeside, gratisrettshjelp.no. Her har vi publisert alle våre brosjyrer.

3.3 Magasinet

I 2015 har det kommet to nummer av JURK Magasin. Formålet med Magasinet er å dele de erfaringene vi har fra JURK, både gjennom saksbehandling, rettighetsinformasjon og rettspolitisk arbeid. Magasinet skal dessuten bidra til økt oppmerksomhet på kvinners rettsstilling i samfunnet, samt gjøre kvinner mer bevisste på sine rettigheter.

3.4 Stands, arrangementer og markeringer

- **Markering av Valentines day - Kjærlighetsuka**

I forbindelse med Valentines day jobbet vi aktivt med bevisstgjøring rundt samboeres manglende rettigheter, blant annet gjennom å oppfordre samboere til å skrive samboeravtale. Vi hadde stand og delte ut samboerkontrakter uken i forkant av den 14. februar.

- **Markering av 8.mars – Den internasjonale kvinnedagen**

JURK avholdt 8. marsfrokost i våre daværende lokaler i Arbins gate, før vi deltok i toget. Vi var delansvarlige for en av hovedparolene ”Stopp vold mot kvinner”.

- **Markering av 25. november – FNs internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner**

Formålet med denne dagen er å rette oppmerksomhet mot vold mot kvinner som et globalt problem. JURK startet dagen med at vi delte ut symbolet for kampanjen «Stopp vold mot kvinner» - den røde knappen, ved Nationaltheatret. Deretter deltok vi på halvdagsseminar om vold mot kvinner på Litteraturhuset, som vi var med å arrangere som en del av Rød knapp-kampanjen «Stopp vold mot kvinner».

- **Profilering mot studenter**

JURK har stand på Blindern annenhver torsdag gjennom hele året. JURK deler også ut JURK magasinet til ferske førsteavdelingsstudenter på det juridiske fakultetet hvert semester. Vi hadde også ekstra stand på Blindern, hvor vi i forbindelse med Valentines day delte ut gratis samboeravtaler.

JURK er alltid på arbeidslivsdagene både (ALD) i Oslo og Bergen. Vi hadde også stand på foreningsdagene på Frokostkjelleren, både vår- og høstsemesteret.

- **Juristdagen i Oslo**

Den 19. september var JURK med på å arrangere Juristforbundets Juristdag i Oslo. Juristdagen arrangeres årlig av Juristforbundet over hele landet. Da står jurister og jusstudenter på torg og sentre over hele landet, og deler sin kompetanse gratis med de som oppsøker standene. Dette gjør man for å vise verdien av juridisk kompetanse og for å kjenne på befolkningens rettshjelpsbehov. JURK hjalp til med det praktiske rundt arrangementen i forkant og sto på stand på Stovner senter og Mortensrud senter.

- **Arendalsuka**

JURK hadde i 2015 stand under hele Arendalsuka, sammen med Jussformidlingen i Bergen. Dette er et sted for å drive rettspolitisk arbeid, samt profilering av JURK. Vi informerte om JURKs tilbud til tilfeldig forbipasserende, men inviterte også politikere og andre aktører innom standen for å diskutere JURKs rettspolitiske prosjekter.

I tillegg deltok JURK som medarrangør på to arrangementer. Det første var en debatt i regi av LDO, og handlet om ulike typer diskriminering i skolen. JURK var her en av mange medarrangører, og deltok også i LDOs ekspertpanel som utfordret debattantene på ulike temaer under selve arrangementet. Det andre arrangementet ble avholdt i samarbeid med Juristforbundet og hadde som tema kvinner i arbeidslivet. Dette var et panel-/debattmøte hvor det ble diskutert de særlige utfordringene kvinner møter i arbeidslivet, ikke minst i kombinasjon med at mange kvinner fortsatt tar det største ansvaret i hjemmet. JURK var medarrangør, og JURKs fagrådgiver deltok også i panelet.

Vi anser Arendalsuka som en svært viktig arena for rettspolitisk arbeid i et kvinneperspektiv. Vår deltakelse bidrar til et større kvinneperspektiv på de øvrige arrangementene, men vi får også drevet konkret rettighetsinformasjon og informert om JURK som et lavterskeltilbud.

4. Saksbehandling

4. 1. Oversikt

Vi definerer *en sak* som en skriftlig, juridisk behandlet problemstilling. All vår saksbehandling er skriftlig. Dette innebærer at vi aldri gir juridiske svar muntlig til våre klienter. Unntaket er når vi bistår klienter i forhandlingsmøter, forliksråd, husleietvistutvalg, motpartsmøter og liknende, der vi naturligvis opererer muntlig. I tillegg gir vi selvfølgelig enkelte viktige beskjeder ved mottak av saker, som for eksempel informasjon om frister.

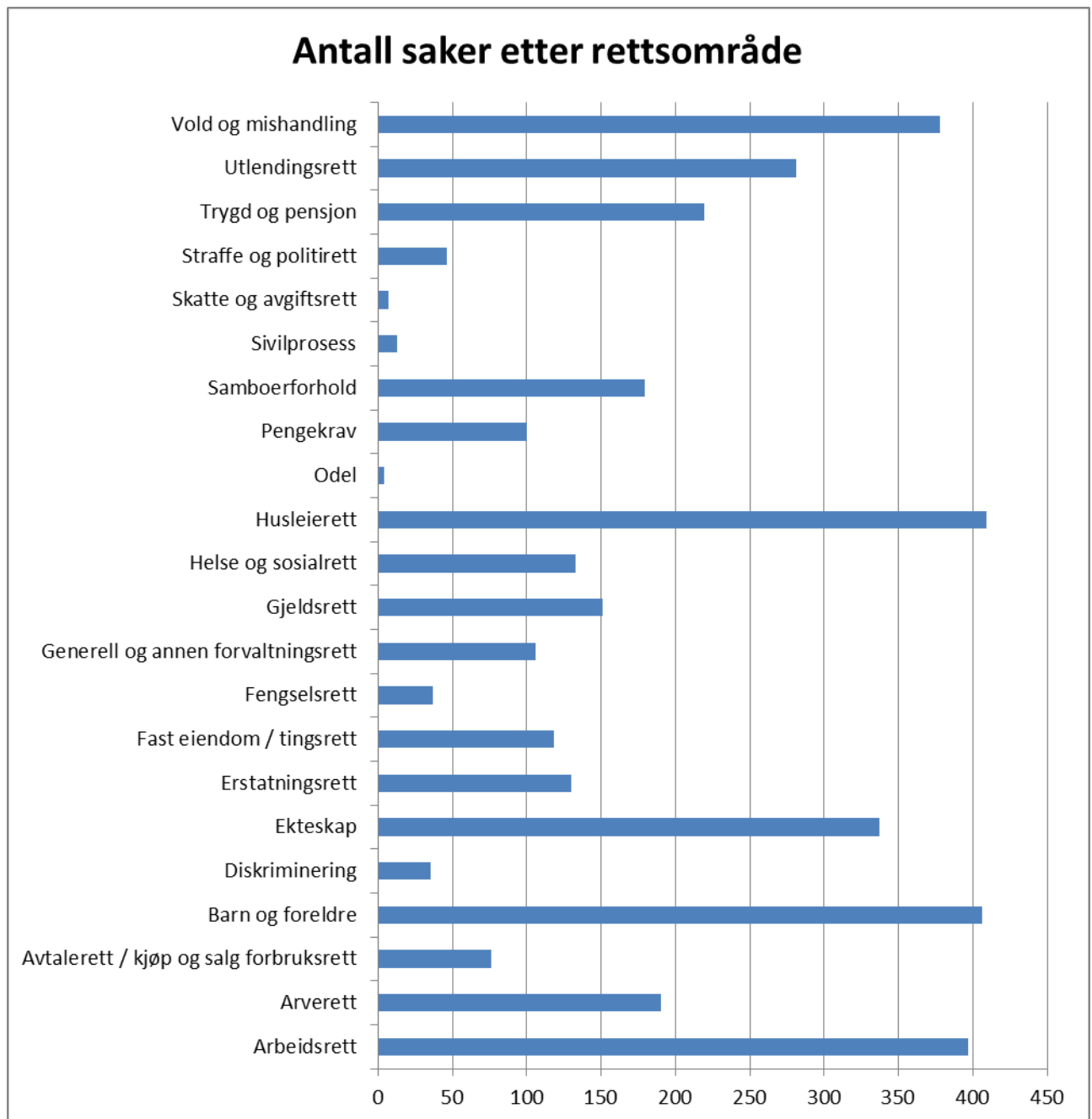
Vi mener at den skriftlige saksbehandlingen er den beste måten å ivareta våre klienters rettssikkerhet på en god måte. Da det skriftlige svaret er godkjent av hele saksbehandlingsgruppen, bidrar den skriftlige saksbehandlingen til en kvalitetssikring av den juridisk-faglige hjelpen klienten mottar. At klienten mottar sin rådgivning skriftlig, innebærer dessuten at klienten kan lese informasjonen flere ganger, i stedet for at klienten er avhengig av egen hukommelse eller av å selv nedtegne muntlig mottatt informasjon. Alle våre saksbehandlere er kurset i å skrive enklere norsk til de klientene som behøver dette, og klientene oppfordres til å ta kontakt dersom de har ytterligere spørsmål eller har problemer med å forstå hva som står skrevet i brevet de mottar. Vår erfaring er at skriftlighet oppleves som en trygghet også for den enkelte saksbehandler. Brevene de sender ut er godkjente av hele saksbehandlingsgruppen, og ingen av saksbehandlerne står således personlig ansvarlig for innholdet.

I 2015 fikk vi inn omkring 600 *henvendelser* som ble henvist videre direkte fra sentralbordet. En henvendelse kan for eksempel være saker innenfor rettsområder vi ikke behandler, at klienten trenger å få saken sin juridisk behandlet raskere enn vår 3 ukers frist, at vi ikke har mottak den dagen klienten ringer inn eller at det er klart at henvendelsen til klienten er av praktisk art og ikke juridisk. Grunnet stram personalsituasjon må vi også noen ganger henvise klienter grunnet manglende kapasitet. Vi henviser alltid til en annen organisasjon eller offentlig etat som vi mener at kan hjelpe klienten. Ettersom disse henvendelsene ikke er blitt saksbehandlet fra JURKs side, kategoriserer vi dem ikke som «saker». Antallet henvendelser dette gjelder viser imidlertid at vi også gjør en betydelig innsats ved å henvise personer videre til rette instans.

4.2 Antall behandlede saker

Totalt behandlet vi 3752 saker i 2015, en økning på 688 saker fra 2014. Ca. 44% av sakene er fra beboere i Oslo kommune, 56% er fordelt på resten av landet.

Under finner du en oversikt over antall saker vi hadde på ulike rettsområder i 2015:

Kategorien «Generell og annen forvaltningsrett» er ment å fange opp de forvaltningsrettslige spørsmål som ikke dekkes av utlendingsrett, trygd og pensjon, helse- og sosial eller faller innunder noen av de andre hovedsaksområdene våre. Eksempler på slike saker kan være saker om utdanningsinstitusjoner eller saker som gjelder umyndiggjøring ol.

4.3 Partsrepresentasjon

Vi hjelper våre klienter med partsrepresentasjon både i saker hvor motpart er privatperson og når motpart er en offentlig instans. Skriftlig partsrepresentasjon kan for eksempel innebære at vi korresponderer skriftlig med motparts advokat på vegne av vår klient eller at

vi klager på offentlige vedtak. Muntlig partsrepresentasjon kan innebære at vi representerer vår klient i forhandlingsmøter med arbeidsgiver, eller at vi tar saken til forliksrådet. JURK har i løpet av 2015 skrevet 94 brev til motpart og 96 klager til instanser som blant annet UDI, UNE, Nav, Fylkesmannen, HTU, Trygderetten, Forliksrådet, Politiet og fengsler. Dette er ressurskrevende og møysommelig arbeid som tar mye tid, men vi velger å prioritere dette for våre mest ressursvake klienter, da det er av avgjørende betydning for å ivareta deres rettssikkerhet. JURK er det eneste rettshjelptiltaket som hjelper voldsutsatte kvinner med å orientere om og skrive søknader om voldsoffererstatning og rettsferdsvederlag.

3.5 Saksbehandlingsområder

Arbeidsrett

Arbeidsgruppen ser en økende tendens til tvister om arbeidsgivers styringsrett. Vi mottar mange tvilstilfeller hvor det er uklart hvorvidt arbeidsgiver er innenfor sin styringsrett eller ikke. Vi opplever imidlertid også at styringsretten benyttes til å presse folk ut av sine stillinger.

Vi har mange saker som gjelder utestående lønn, både i arbeidsforholdet, og etter arbeidsforholdet er avsluttet. Vi sender ofte ut påkrav på vegne av klienten, men det er et problem at det tidvis er vanskelig å beregne kravets størrelse, da det ofte mangler lønnslipper, kontrakt og liknende.

Videre får vi flere henvendelser fra personer som forteller om mobbing og trakassering og ønsker juridisk rådgivning i den forbindelse. Dette er vanskelige saker fordi det ofte er mange uklarheter og komplisert faktum.

Som tidligere får vi mange henvendelser der arbeidstaker mener å ha mottatt en usaklig oppsigelse, og som ønsker bistand i den forbindelse.

Diskrimineringsrett

De fleste diskrimineringssakene vi får inn, dreier seg om graviditetsdiskriminering. Dette gjelder både på arbeidsplassen og på læreplasser. Vi har også behandlet lønnsforskjeller hos samme arbeidsgiver. Diskriminering skjer ofte skjult, og er derfor vanskelig å bevise. Vår mening er at problemet er langt større enn det vi ser i konkret saksbehandling. Dette er noe av bakgrunnen for at vi laget en informasjonsplakat om graviditetsdiskriminering.

Trygd- og sosialrett

Vår erfaring er at det er et gjennomgående problem at mange ikke forstår innholdet i NAVs vedtak. Klientene våre har vanskeligheter både med å forstå reglene som ligger til grunn for avgjørelsene, samt de skjønsmessige vurderingene som NAV foretar.

De fleste klientene føler at de får dårlig eller ingen informasjon når de kontakter NAV med sine spørsmål, og vi får derfor svært mange spørsmål om hvilke rettigheter klientene våre har krav på. Det er også mange som føler seg dårlig behandlet av NAV, disse henviser vi til serviceklage.

Vi får inn mange forespørsler om bytte av kommunal bolig. Som oftest har dette grunnlag i svært lav standard ved boligen. JURK er av den oppfatning at mange av de kommunale boligene dessuten er svært lite egnet for barn. Videre får vi en god del saker om søknader, samt avslag på søknad om bostøtte.

Det er generelt sett svært mange som ønsker å klage på vedtak om avslag på søknad om stønader.

Vi får også inn en god del barnebidragssaker. De dreier seg ofte om private avtaler inngått mellom klienten og barnefar, hvor avtalen for eksempel ikke har blitt indeksregulert eller bidragssummen er for liten. Klientene har også i enkelte tilfeller avtalt seg vekk fra barnebidrag, hvilket loven ikke åpner for.

Familierett

Saksområdene på familiegruppen består hovedsakelig av områdene ekteskap, arv, samboerskap, barnerett og barnevern. Hovedtyngden av sakene handler om skifteoppgjør etter endt ekteskap eller samliv, arveoppgjør og foreldretvister. I tillegg får vi mange spørsmål om foreldreansvar, brudd på samboerkontrakt og tolkning av ektepakt, testament eller andre avtaler. Det er et stort behov for veiledning innenfor familiegruppas saksområder, og mange er i en fortvilet livssituasjon, med liten oversikt over hvilke rettigheter de har.

Familiegruppens klienter har variert bakgrunn, utdannelses- og språknivå. Av den grunn tilpasser vi våre brev til klienten. Vi skriver brev på både vanlig norsk, lett norsk, engelsk og lett engelsk. Hovedfokuset vårt når vi skriver brev til våre klienter er å skrive så klart og forståelig at de selv skal kunne ta ansvar for sin egen sak (hjelp til selvhjelp).

Ekteskap:

De fleste saker som familiegruppen behandler innen familierett omhandler separasjon og skilsmisse. Vi ser at det er langt færre saker om fremgangsmåten for separasjon og skilsmisse, og flere saker som gjelder skifteoppgjør.

Vi vurderer skifteoppgjør konkret. Gjennom vår saksbehandling ser vi at mange kvinner ikke har oversikt over egen økonomi, eller formuesordningen i ekteskapet. I disse sakene får vi ikke gitt konkrete svar til våre klienter. Dette er fordi mange kvinner ikke har oversikt over hvor stor formue de hadde før og under ekteskapet, hvor mye gjeld de har, og hvor mye de bidro med i kjøp av f. eks. felles bolig, og bil, og hvem formuesgodene er registrert på. I disse tilfellene gir vi generell informasjon om skifteoppjøret.

Familiegruppen får flere henvendelser om å representere klienter ved skifteoppgjør. Vi representerer klienter etter en konkret vurdering.

Ca. 1/3 av JURK sine klienter har minoritetsbakgrunn. Dette gjenspeiler seg også i flere av sakene på familiegruppen. I flere av sakene vi får inn vedrørende inngåelse av ekteskap, er spørsmålet hvorvidt ekteskap inngått i utlandet er gyldig. Videre har disse klientene ofte spørsmål om norsk rett gjelder for deres skifteoppgjør. Familiegruppen opplever at det er vanskelig for våre klienter når skifteoppjøret ikke kan skje etter norske regler, da deres første felles bosted ikke har vært i Norge.

Samboerforhold:

Familiegruppen får dessuten mange saker som gjelder samboerskap og økonomisk oppgjør etter endt samboerskap. Vi ser gjennom vår saksbehandling at mange samboere ikke inngår samboerkontrakt og at samboere ikke er klar over sin rettsstilling. Under samboerforholdet ser vi tendenser til at kvinner oftere betaler for forbruksutgifter og utgifter knyttet til barn, mens mannen betaler for formuesgoder som hus og bil. I tillegg opplever vi i flere av våre saker at menn står registrert som eier av formuesgoder i ulike registre, selv om både mannen og kvinnen reelt sett er eier av formuesgodene. Ved endt samliv ser vi på denne bakgrunn at kvinner ofte kommer økonomisk dårligere ut enn menn.

I likhet med ekteskaps sakene gir familiegruppen både generell informasjon, eller går konkret inn i oppgjøret. Familiegruppen bistår her også med korrespondanse med motpart. Både i ekteskaps- og samboersakene bistår vi etter en vurdering med tolkning av avtaler.

Arverett

Familiegruppen får mange henvendelser om arv. Vi mottar blant annet spørsmål om pliktdelsarv, tolkning av testament, samboers arverett, ektefellers arverett, retten til å sitte i uskifte, opprettelse av testament, forskudd på arv, avkall på arv, båndleggelse av arv.

Vi opplever at mange ektefeller og samboere ikke er bevisst sin rettsstilling på dette området. Mange vet ikke at samboere og ektefeller ikke er likestilte når det kommer til arverett. Vi ser også at arveoppgjørene i økende grad påvirkes av at folk skiller seg og stifter ny familie. Dette fører til at arveoppgjørene blir mer kompliserte.

Arverettsreglene er kompliserte. Familiegruppen har derfor særlig fokus på å formidle disse reglene på en god og forståelig måte.

JURK får nå, oftere enn tidligere, forespørsel fra klienter om å representere dem i forbindelse med arveoppgjør. Vi opplever at mange ikke mottar det de har krav på, til tross for kjennskap til reglene.

Avtalerett

JURK bistår med generell avtaletolkning samt utforming av forliksklage dersom det er nødvendig å etablere et tvangsgrunnlag for å få oppfylt en avtale eller inndrive et pengekrav.

Barnerett

En stor andel av sakene vi behandler gjelder foreldre og barn. De fleste av disse sakene er foreldretvister og gjelder foreldreansvar, fast bosted og samvær. Familiegruppen har flere standardskriv på norsk, lett norsk og engelsk som vi benytter ofte. Disse standardskrivene avlastar oss i en stor andel av saker, og er svært kostnadseffektiv rettshjelp. Vi sender i første omgang ut standardskrivene med en oppfordring til å ta kontakt, dersom klienten har flere spørsmål. Vi henviser også ofte til familievernkontoret.

Mange vil vite hvordan de kan endre en samværsavtale, hvilke rettigheter som utledes av å være bostedsforelder m.m. I disse sakene bistår vi også med korrespondanse med motpart, men er nøkterne i språk og tone, spesielt i de tilfellene der vår innblanding kan bidra til et høyere konfliktnivå mellom foreldre.

I en stor andel av sakene ser vi at det er høyt konfliktnivå mellom mor og far. Det høye konfliktnivået gjør at mor og far har store problemer med å inngå avtale om foreldreansvar, fast bosted og samvær, eller samarbeide om en eksisterende avtale. Gjennom vårt arbeid ser vi at barna ofte blir glemt i disse sakene. Vi opplyser derfor også om barns rettigheter som barnas beste, medbestemmelsesrett og retten til å bli hørt.

Vi får også spørsmål om vergemål og hvem som får ansvaret for et barn dersom foreldrene dør. I disse sakene vil klienten blant annet vite om det er mulig at et familiemedlem eller andre kan få ansvar for barnet, og om hvem som bestemmer om barnet i økonomiske spørsmål.

Vi får også saker hvor barnevernet er involvert. Vi bistår klienter med klage på saksbehandling, eller vedtak som ikke er fattet av Fylkesnemnda. Vi hjelper også å forklare innhold i vedtak og gir generell informasjon om barnevernet, og klageadgang til Fylkesmannen.

Bolig

Husleierett

Våren 2015 har vi hatt mange saker om tidsbestemte leieforhold der klientene ønsker å komme seg ut av kontrakten, men hvor utleier urettmessig nekter å godkjenne fremleie. I mange av sakene har klienten misforstått oppsigelsesreglene, noe som ofte fører til at de må betale dobbel husleie. Videre har vi mange saker som omhandler utbetaling av depositum, og det er fortsatt et gjennomgående problem at bankene ikke har tilstrekkelig kunnskap om depositumsregler. Vi ser også mange tilfeller av leietakere som har innbetalt irregulært depositum. Videre har det vært svært mange saker om mangler i husleieforholdet og krav om prisavslag, og andre misligholdsbeføyelser, og henvendelser fra klienter som har fått krav om erstatning fra utleier etter endt husleieforhold.

Vi har hatt 15 saker hos HTU, samt tre forlikssaker. Vi ser fortsatt at selv om klientene våre får medhold i sine krav, har vi problemer med å få kravet innfridd. Dette betyr ofte at vi må av igangsette ny prosess med påkrav og tvangsinn drivelse. Dette fører til at mange av husleiesakene strekker seg over lang tid og blir tidkrevende og frustrerende.

Fast eiendom

Sammenlignet med høstsemesteret 2014 har vi ikke hatt så mange saker i fast eiendom. Hvilke typer saker vi får varierer veldig. Ofte vil saksbehandleren oppleve å få en sak om et

helt ukjent tema, og i disse tilfellene er det viktig å benytte seg av tilgjengelig litteratur. Det er tid- og ressurskrevende å sette seg inn i nye rettsregler, og spørsmålene er ofte omfattende og komplekse. Ofte er også tvistesummen stor.

I år har vi fått mange spørsmål om regler i sameie, herunder oppløsning av sameie og fordeling av vedlikeholdsutgifter. Videre har vi hatt noen saker om eierseksjonssameier og borettslag, tomtefeste og bruksrettigheter samt mangler ved kjøp av bolig. I mange av sakene som omhandler fast eiendom er det viktig å vurdere om saken kan henvises til advokater som kan ta sakene "pro bono".

Utlendingsrett

Som tidligere, har vi utvilsomt flest saker om familiegjenforening. Denne våren har vi sett en økende tendens av spørsmål om familiegjenforening med barn fremfor ektefeller, samt unntak fra inntektskravet på grunn av sterke menneskelige hensyn. Vi har fått økende grad av henvendelser om klager på avslag hos UDI og UNE, men en del av disse har vi ikke bistått i klageadgangen med, da vi ikke har funnet nok rettslig grunnlag til å kunne klage.

Videre har vi hatt en del utvisningssaker, hvor vi ofte ser at det er begrenset hvor mye vi kan gjøre. Vi har imidlertid gitt en del informasjon og bistand vedrørende opphevelse av innreiseforbud og utsatt iverksettelse. Vi har også skrevet noen infobrev om opphold på selvstendig grunnlag, men ikke hatt noen klagesaker om dette. Vi har fått flere henvendelser fra eritreiske borgere som sliter med å få reisebevis fra UDI, en utfordring som også har kommet frem i media og noe UDI tilsynelatende er kjent med men likevel restriktive på.

Vi har hatt en del spørsmål vedrørende opphold for EØS-borgere, og arbeidsinnvandringstillatelse i Norge.

Hva angår fordeling av bolig- og utlendingsrettssaker, får vi omtrent like mye av hvert område, noe som gjør arbeidet vårt variert, utfordrende og spennende.

VOF

Volds- og mishandlingssaker

JURK bistår kvinner som er eller har vært utsatt for mishandling, voldtekt, incest eller andre straffbare handlinger. Vi bistår blant annet kvinner ved spørsmål om politianmeldelse, klage på henleggelse av saker, samt oppfølging av anmeldelse hos politiet. Vi gir også informasjon blant annet om voldsutsattes rettigheter, rettfærdsvederlag og voldsoffererstatning. Sakene hvor vi bistår klientene med å søke erstatning er generelt sett meget omfattende og tidkrevende.

Vi opplever at flere av våre klienter har behov for støtte og tett oppfølging for å komme seg gjennom søknadsprosessen for voldsoffererstatning og/eller rettfærdsvederlag. Årsaken til dette kan være at flere lider av store psykiske og/eller fysiske skader. I disse sakene blir vår rolle overfor klienten ofte mye større enn kun den som juridisk rådgiver. Vi henviser derfor ofte til andre organisasjoner eller offentlige instanser, for at klienten skal få profesjonell samtaleterapi.

Gjennom vårt arbeid, både ved oppsøkende virksomhet og i ordinært klientmottak, møter vi kvinner som er, og har blitt utsatt for vold i nære relasjoner. Flere kvinner trenger informasjon om hvilke rettigheter de har, da de ikke har kjennskap til norsk lov og hva som er tillat i Norge.

Flere av kvinnene vi bistår anmelder ikke det voldelige forholdet, fordi de er redde og fordi de ikke ønsker å anmelde en person de har en nær relasjon til. Det er et stort udekket behov for tilgjengelig informasjon om hva man kan gjøre og hvilke rettigheter man har som voldsutsatt kvinne. Vi i JURK savner et botilbud for kvinner som har hatt opphold på krisesenter og ikke har et alternativt bosted.

Når voldsutsatte tar kontakt med JURK, gir vi umiddelbart informasjon om nærmeste Krisesenter og dets tilbud, bistandsadvokatordningen, sikkerhetstiltak som voldsalarm og besøksforbud og betydningen av politianmeldelse. Vi gir også informasjon om eventuelle egnede samtaletilbud og meklingsinstitusjoner.

Selv om vold i nære relasjoner skal være et satsningsområde for de offentlige fremover, ser JURK at kvinner som tar kontakt med politiet har ulike erfaringer med hvordan de blir møtt. Det varierer fra politidistrikt til politidistrikt, hvordan voldsutsatte blir møtt og hvilken oppfølging de får.

Et område som utmerker seg som utfordrende er økonomisk vold. Mange av JURKs voldsklienter har ofte stor gjeld som stammer fra økonomisk vold. I noen tilfeller har våre klienter fått deres signatur forfalsket og blir ansvarlige for stor gjeld. Andre ganger kan våre klienter ha blitt tvunget til å signere på for eksempel lånepapirer. JURK opplever disse sakene som krevende da det ofte er vanskelig å bevise hva som faktisk har skjedd.

Gjeld og pengekrav:

JURK bistår klienter som har større eller mindre gjeldsproblemer, blant annet med å få betalingsutsettelse, rentefritak eller med å opprette nedbetalingsavtaler med kreditorene. I noen tilfeller utarbeider vi også forslag til endelig oppgjør overfor kreditorene. Dette opplever vi relativt ofte at kreditorene aksepterer. Er det ikke mulig å komme til enighet med kreditorene angående betalingen av gjelden, kan JURK bistå med å fremsette søknad om frivillig, eller tvungen gjeldsordning gjennom namsmannen.

JURK har begynt å trappe ned på å bistå klientene med innhenting av gjeld. Begrunnelsen for dette er først og fremst JURKs visjon om "hjelp til selvhjelp", og at det ikke er noe juridisk spørsmål ved innhenting av gjeld. Det vurderes konkret fra sak til sak hvor mye vi bistår i gjeldssaker. Det avgjørende er hvorvidt det dreier seg om juridiske problemstillinger eller om klienten har behov for ren økonomisk rådgivning.

JURK bistår også klienter som ønsker bistand til å inndrive pengekrav. I tråd med JURKs visjon om hjelp til selvhjelp, sender vi i første omgang disse klientene informasjon om hvordan man går frem for å inndrive pengekrav ved hjelp av tvangsmyndighetene. Dersom klienten trenger mer bistand, kan vi også bistå i selve inndrivelsesprosessen. JURK kan også representere klienten dersom saken skulle gå til forlikrådet.

JURK bistår også klienter med å bestride pengekrav dersom vi ser at klienten har rettslig grunnlag for å bestride kravet.

Fengsel:

JURK opplever at det er et stort behov for rettighetsinformasjon og konkret rådgivning overfor innsatte. Kvinner i fengsel er en minoritet blant innsatte i Norge og møter andre problemer enn menn i møtet med kriminalomsorgen. Dette kan typisk dreie seg om problemer knyttet til samvær med barn man har hatt boende fast hos seg, eller graviditet og funksjonshemming i fengsel. Vi får også inn mange spørsmål om straffegjennomføring; herunder særlig straffegjennomføring, overføring mellom soningsanstalter, helserettigheter, gjenopptakelse av straffesak, tilgang på rettighetsinformasjon og gjeld.

For å nå ut til potensielle klienter har vi hatt fast mottak på Bredtveit fengsel og avdeling B2, Ravneberget og Sandefjord fengsel hver annen uke. I vår hadde vi også et saksmottak i Drammen fengsel, men har vurdert det slik at de innsattes rettshjelpsbehov dekkes av Juss-Buss, da de har fast mottak her. Ved hvert besøk holder vi et informasjonsmøte om JURK og hvilke rettsområder vi kan bistå i, med påfølgende saksmottak.

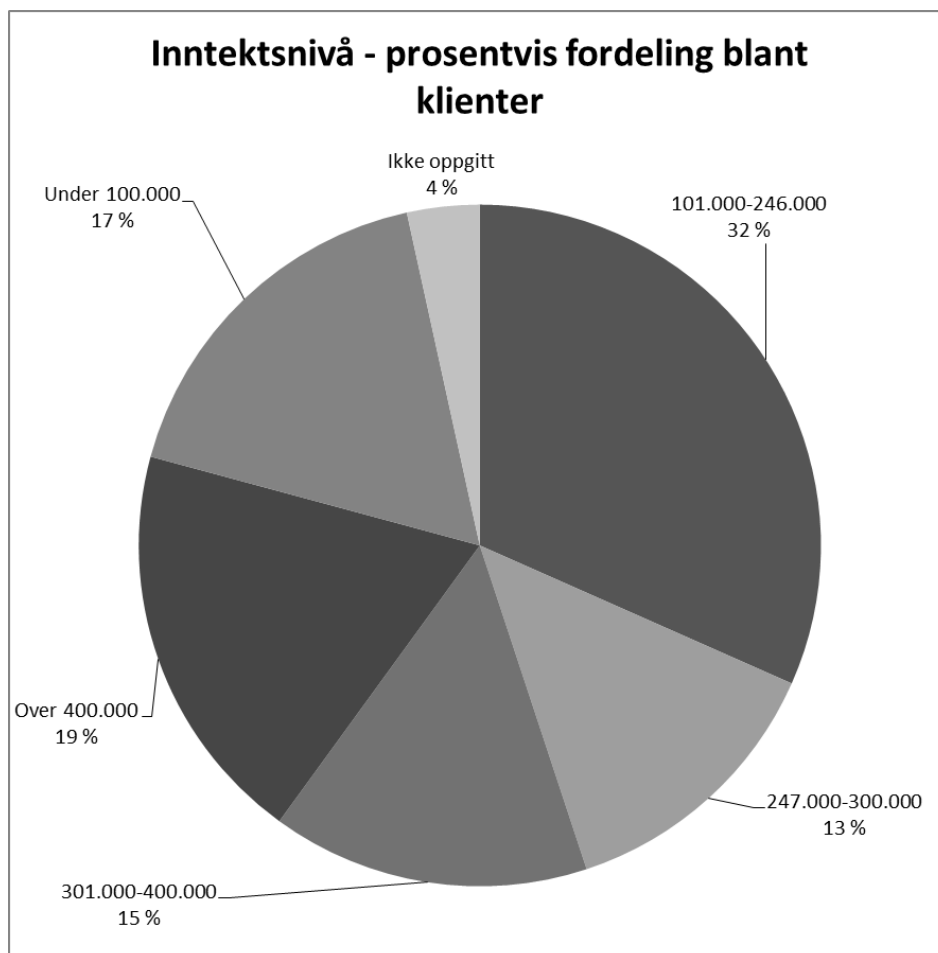
Vi har også opplevd at få eller ingen av de innsatte hadde tilstrekkelig norsk- eller engelskkunnskaper til at vi kunne ta inn deres saker. JURK mener at en tolketjeneste ved mottak i fengslene ville kunne forbedret rettsikkerheten til de innsatte betraktelig. JURK opplever rettsikkerheten til utenlandske innsatte som bekymringsverdig.

5. Våre klienter

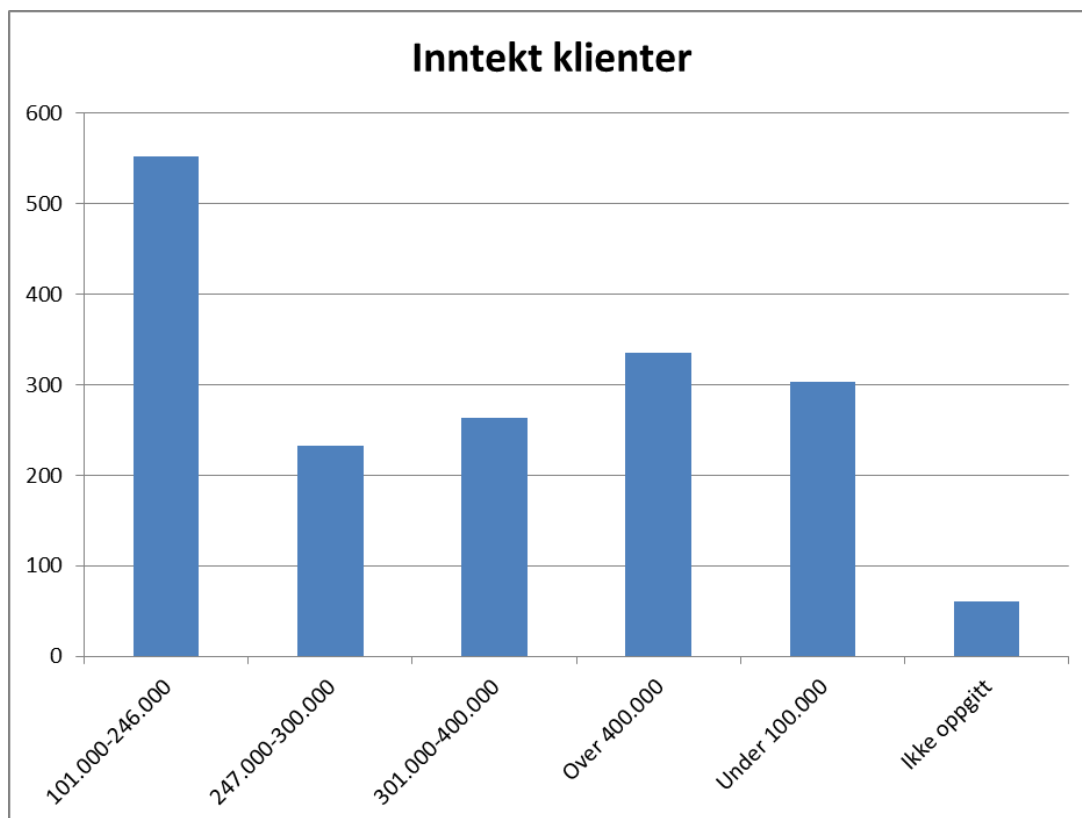
Vi behandlet saker fra totalt 1745 klienter i 2015. Dette er 156 klienter mer enn i 2014. JURK samler inn data om alle klienter under registreringen av deres sak. Det samlede datamaterialet sier mye om hvem våre klienter er. Dette kan igjen fortelle oss hvilken rolle JURK spiller blant andre rettshjelpsmuligheter, om JURK når de svakeste og ikke minst, hvordan vi når de svakeste. Vi vil i det videre først opplyse om noen grunnleggende data om våre klienter, deretter vise hvem som oftest er motpart i sakene som behandles av JURK, for til slutt å se på de mer sammensatte problemstillingene – hvilken betydning oppsøkende virksomhet har for å nå svakerestilte klientgrupper, om JURK dekker et udekket rettshjelpsbehov og om hjelpen vi gir er god.

5.1 Hvem er klientene våre?

Inntekt: Som vi ser av tabellene under tjener 49% av våre klienter under kr 246 000, mens ytterligere 28% tjener under kr 400 000. I følge tall fra SSB lå gjennomsnittslønnen i 2014 503 800 kroner¹. De aller fleste av JURKs klienter hadde en inntekt betydelig under dette.

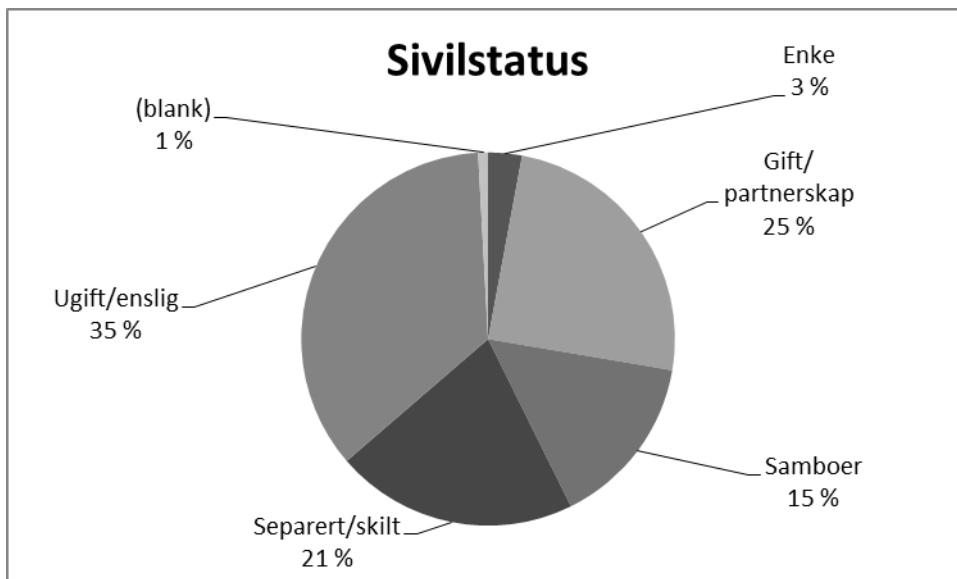
¹ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/lonnansatt/aar/2015-03-20>

For de aller fleste rettsområder er inntektsgrensen for å motta fri rettshjelp satt ved kr 246 000. Unntaket er noen få rettsområder hvor fri rettshjelp ytes uten behovsprøving. En lønn på kr 246 000 er imidlertid ingen høy lønn. Mange av kvinnene som tjener over kr 246 000 har i realiteten få eller ingen frie midler til å engasjere advokat. Dette gjelder særlig kvinner med forsørgelsesbyrde, høye boligkostnader og liknende. Når det kun ses på brutto inntekt ved vurderingen av innvilgelse av fri rettshjelp, fører dette til at mange står uten reelle muligheter for å engasjere advokat.

For våre klienter med en inntekt under kr 100 000 (som dermed vil kunne oppnå fri rettshjelp uten egenandel dersom de ikke er formuende) og de klientene med en inntekt mellom kr 100 000 og kr 246 000 (som vil kunne innvilges fri rettshjelp med egenandel dersom de ikke er formuende), er det viktig å presisere at disse normalt ikke dekkes av fri rettshjelps-ordningen. Det er kun utvalgte rettsområder der det innvilges fritt rettsråd, og innenfor disse rettsområdene er det i mange tilfeller kun helt konkrete sakstyper som dekkes. Fri rettshjelps-ordningen er en snever ordning, og JURK og de andre rettshjelpstiltakenes eksistens tjener som et klart eksempel på at det er en stor andel mennesker i Norge i dag som har juridiske problemer, som ikke dekkes av fri rettshjelpsordningen, og som ikke har en personlig økonomi som tillater kjøp av advokattjenester. JURK henviser normalt til fri rettshjelps-ordninger dersom klienten er dekket av dette, med mindre klienten selv har motforestillinger mot en slik henvisning (eksempelvis forsøkt å kontakte advokat uten å få tilstrekkelig hjelp, sterk mistro til advokater eller liknende).

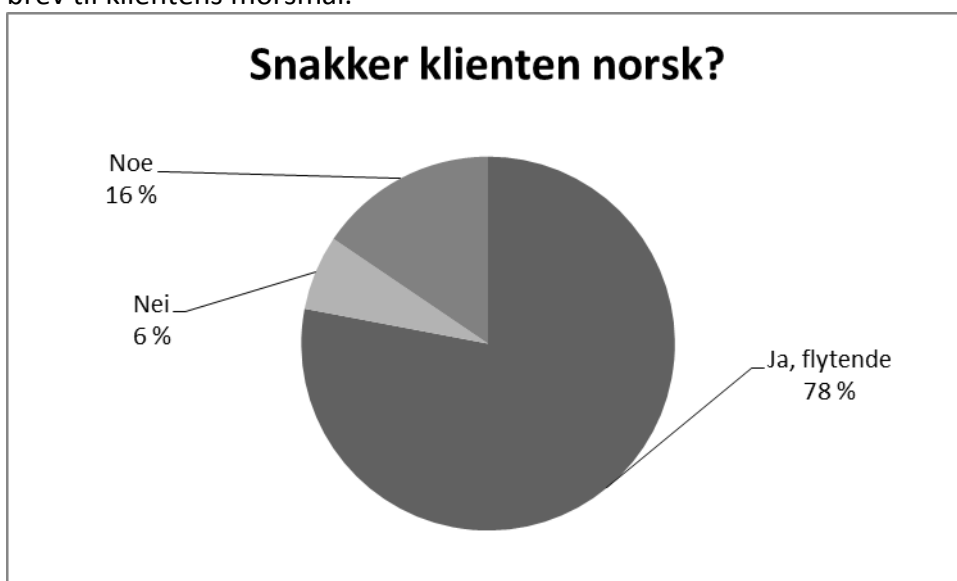
Sivilstand og forsørgerbyrde: Av kvinnene JURK gav rettshjelp til i 2015, var godt over halvparten separert/skilt eller ugift/enslig. 15% levde i samboerforhold, mens 25% var gifte/registrerte partnere.

Av alle våre klienter hadde omtrent 50 % forsørgeransvar for minst ett barn. Mer enn 20 % hadde dette forsørgeransvaret alene.

Norskkunnskaper: Klientens norskkunnskaper sier både noe om hvilken kommunikasjon vi kan ha med dem, og om deres muligheter til å motta informasjon fra andre. Vi erfarer at klienter med svake norskkunnskaper kan oppleve vansker med å klare seg selv i skriftlige prosesser hvor det offentlige er motpart (for eksempel klagesaker innen trygd-, sosial- eller utlendingsrett), og at de ikke nødvendigvis er i stand til å motta informasjon distribuert av det offentlige (problemer med å lese vanlige informasjonsbrosjyrer, problemer med å komme i kontakt med rette instans osv.).

Over 20 % av våre klienter snakker ikke noe norsk eller snakker litt norsk. Dette medfører at vi hele tiden jobber aktivt med å finne måter å kommunisere med denne klientgruppen på. Vi jobber blant annet mye med å skrive lett norsk og lett jusspråk. I enkelte tilfeller må vi imidlertid tilkalle tolk til klientmøter samt bruke profesjonelle oversettere til å oversette brev til klientens morsmål.

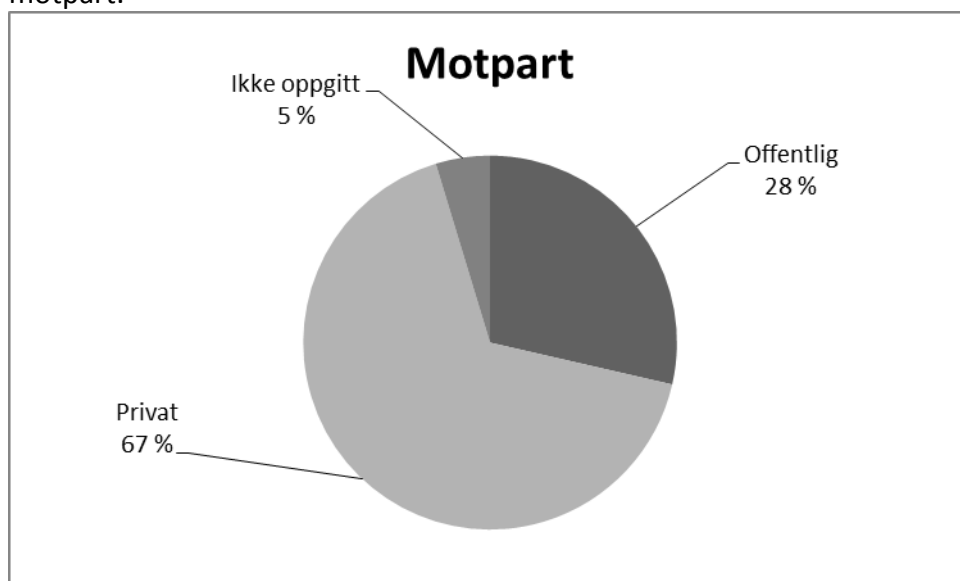
Opprinnelsesland: 41 % av våre klienter kommer opprinnelig fra et annet land enn Norge.

Opprinnelsesland:	Antall	Prosent
Afrika sør for Sahara	103	6 %
Latin Amerika	47	3 %
Midtøsten og Nord-Afrika	103	6 %
Nord-Amerika	22	1 %
Norge	1033	59 %
Oseania	2	0 %
Schengenland	204	12 %
Sentral Asia	1	0 %
Sør-Asia	60	3 %
Øst-Asia	93	5 %
Øst-Europa Utenfor Schengen	68	4 %
(blank)	9	1 %
Grand Total	1745	100 %

Statsborgerskap: Det er 24 % av våre klienter som har et annet statsborgerskap enn norsk.

Statsborgerskap:	Antall	Prosent
Afrika sør for Sahara	50	3 %
Latin Amerika	23	1 %
Midtøsten og Nord-Afrika	30	2 %
Nord-Amerika	25	1 %
Norsk	1323	76 %
Oseania	1	0 %
Schengenland	184	11 %
Sør-Asia	19	1 %
Øst-Asia	56	3 %
Øst-Europa Utenfor Schengen	27	2 %
(blank)	7	0 %
Total:	1745	100 %

I de fleste sakene er motparten en privatperson, mens i 28% av sakene er det offentlige motpart.

5.2 Hvilke klienter når vi gjennom oppsøkende virksomhet?

JURK har et sterkt fokus på oppsøkende rettshjelp og rettighetsinformasjon (se eget kapittel om dette). Vår erfaring er at de svakeste klientene må oppsøkes, og få informasjon om sine rettigheter før vi tar inn saken. Årsaken er at det krever en del kunnskap å se at det problemet de har er juridisk, og ikke bare praktisk. I dette kapittelet skal vi derfor se nærmere på hvilke klienter og saker vi får inn på de ulike stedene vi har saksmottak. Nedenfor vises en oversikt over antall og andel saker som ble tatt inn på ulike former for saksmottak i 2015. Telefon, klientmottak, brev, e-post og hjemmesiden er mottaksformer som skjer ved at klienten kontakter oss.

Foredrag og fengsel er mottaksformer hvor JURK har tatt inn saken gjennom oppsøkende virksomhet. Tallene viser at antallet saker er relativt høyt, men prosentmessig utgjør det en langt mindre andel enn klientene som oppsøker oss. Oppsøkende arbeid er svært kostnadskrevende, både i reiseutgifter og arbeidskapasitet. Det er også verdt å merke at mange tilhørere vil få svar på sine spørsmål når vi holder foredrag. Underveis i foredragene vil vi også svare på spørsmål. Dette fører til at foredragene ikke genererer like mange saker som kommer til syne i vår statistikk, samtidig som det er en svært effektiv form for informasjonsformidling hvor mange personer får den informasjonen de trenger og sine spørsmål besvart. Vi tar likevel inn saker etter foredragene dersom det er personer som har spørsmål som er av en karakter som ikke egner seg å behandles i en forsamling, sakene er for komplekse, eller klienten har behov for partsrepresentasjon.

Mottakssted	Antall saker	Andel saker
Brev	33	1 %
Fengsel	130	3 %
Foredrag	32	1 %
Hjemmesiden	581	16 %
Klientmottak	764	20 %
Telefon	2208	59 %
Annet	4	0 %
Total	3752	100 %

Vi definerer også kvinnelige innsatte som en sårbar gruppe. Sakene vi tok inn via foredragsvirksomhet var utelukkende fra personer som opprinnelig kom fra et annet land enn Norge, og samtlige hadde inntekt under 400 000, de fleste langt lavere. Dette viser at vi gjennom den oppsøkende virksomheten klart når ut til personer som tilhører særlig sårbare grupper. I 2015 hadde vi ingen reisemidler til mer utstrakt oppsøkende virksomhet, og vi kunne derfor ikke arrangere rettighetsturne rundt om i landet, slik vi har fått til enkelte år.

Dekker vi et udekket rettshjelpsbehov?

Bare 6 % av klientene opplyser at de har innboforsikring som de tror kan tenkes å dekke noe utgifter til advokat, 6 % er usikre på om de er dekket av noen ordninger, og 3 % er medlem i en fagforening som kan nyttes ved problemer i arbeidslivet. 85 % av klientene har ikke noen form for forsikring som dekker saken. I tilfeller hvor en sak dekkes inn av en annen rettshjelpsordning klienten er omfattet av, henviser vi alltid klienten til denne med mindre klienten har gode grunner for å ikke ønske dette, eller dette har vist seg å inngi utilstrekkelig

hjelp i klientens tilfelle. Oversikten viser likevel tydelig at våre klienter i liten grad omfattes av andre ordninger.

Hvordan fikk klienten vite om JURK?

25 % har fått vite om oss via familie og kjente, og 19 % kjenner til oss fra før. Dette tyder på at det er mange som er fornøyd med oss. I tillegg er 16 % henvist fra offentlig instans, 6 % fra andre organisasjoner, 3 % fra advokater og 7 % fra andre rettskjøpstiltak. Dette viser at også andre instanser som operer innen tilgrensende virksomheter anser oss som relevante hjelpere.

Vi får også svært gode tilbakemeldinger fra kontaktpersoner under foredragene våre, både på foredrag og på den hjelpen vi gir.

Hvordan fikk du vite om JURK?	
Advokat	3 %
Andre organisasjoner (ikke rettskjøpstiltak)	6 %
Andre rettskjøpstiltak	7 %
Familie/venner (jungeltelegraf)	25 %
Foredrag	2 %
Internett/hjemmeside	16 %
Kjenner fra før	19 %
Media	1 %
Offentlig instans	16 %
Oppslag plakat	3 %
Ikke oppgitt/annet	2 %
Total:	100 %

6. Rettighetsinformasjon

6.1. Innledning

Retten til rettighetsinformasjon har lenge vært en stor satsning hos JURK, og arbeidet vårt har de siste årene blitt profesjonalisert og videreutviklet på bakgrunn av forskningen til Tina Storsletten Nordstrøm om hvilke krav FNs menneskerettighetskonvensjoner stiller til rettighetsinformasjon. De siste årene har vi også hatt et IMDi-finansiert prosjekt kalt

«Jussambassadørene», hvor vi har drevet rettighetsinformasjon etter en «train the trainers»-modell. Også dette innebærer en metodisk videreutvikling av deler av virksomheten vi driver innen feltet.

I 2015 holdt vi til sammen 35 rettighetsinformasjonsforedrag, for godt over 1000 tilhørere. I tillegg kommer kursingen av Jussambassadørene og deres videreformidling av informasjon, foredrag i fengsler, og en rekke mindre oppdrag hvor vi har gitt enklere rettighetsinformasjon enn de standardiserte foredragene. Vi har også bidratt med opplæring av blant annet ansatte i voksenopplæringen i Vestfold og med kompetanseoverføring til andre frivillige organisasjoner.

6.2. JURKs metode for rettighetsinformasjon

En av grunnpillarene i alt vårt arbeid er nært samarbeid med andre, og dette forsøker vi stadig å videreutvikle. Derfor utvikler vi både foredrag og andre tiltak i tett dialog med ulike fagmiljøer, organisasjoner og representanter for målgruppene.

V

år metode for formidling av rettighetsinformasjon er basert på Tina Nordstrøms arbeid i JURK og hennes forskning ved avdeling for kvinnerett ved Juridisk fakultet, UiO. Hennes forskning er basert på erfaringsinnhenting fra JURKs rettighetsinformasjonsarbeid gjennom en årrekke, sammenholdt med de krav til rettighetsinformasjon som kan utledes av FNs menneskerettighetskonvensjoner.

Tina Nordstrøm kom i sin avhandling til at rettighetsinformasjonen må være

- 1) reelt forståelig,
- 2) reelt tilgjengelig,
- 3) kvalitetssikret, og
- 4) relevant for personen i den situasjonen hun måtte befinne seg i, og at
- 5) statens plikt til å gi rettighetsinformasjon må balanseres opp mot den enkeltes ansvar for selv å innhente informasjon.

Dette danner grunnlaget for hvordan vi arbeider, og rent praktisk innebærer denne metoden følgende tiltak:

- 1) For å sikre at informasjonen er forståelig, arbeider vi mye med lett norsk. Vi lager tegninger og illustrasjoner til foredragene, og vi bruker rollespill under fremføringen. Dersom språkkunnskapene er dårlige, setter vi ofte folk sammen i grupper etter språk, slik at de kan oversette for hverandre. Vi kan også sende ut ordliste til stedene vi besøker med sentrale ord og begreper, slik at disse kan gjennomgås på forhånd.
- 2) For å sikre at rettighetsinformasjonen er reelt tilgjengelig, reiser vi ut på de møteplassene folk befinner seg på: foreninger, voksenopplæringer, krisesentre osv. Vi har også saksmottak etter hvert foredrag for å sikre at informasjonen følges opp av mulighet for skreddersydd rettighetsinformasjon og eventuell rettshjelp.
- 3) For å kvalitetssikre informasjonen gjennomgår foredragene grundig faglig sjekk før de holdes. Vi benytter også nettverket vårt, blant annet ved juridisk fakultet, til gjennomgang av noen av foredragene. Vi har jevnlig evalueringer og revisjoner av foredragene våre.
- 4) For å sikre at informasjonen er relevant, er vi i stadig dialog med brukergruppene og kontaktpersoner. Vi legger stor vekt på dialog med tilhørerne under foredragene, og

kartlegger hvilke spørsmål som stilles. Vi innhenter også systematisk evalueringer fra kontaktpersoner etter hvert foredrag, i tillegg til at vi gjør en egnevaluering.

5) Vi arbeider ut fra prinsippet om hjelp til selvhjelp, og gir mye informasjon om hvor man kan finne mer informasjon.

6.3 Våre faste foredrag

JURK har i en årrekke drevet systematisk oppsøkende virksomhet, særlig overfor kvinner med minoritetsbakgrunn. Andre grupper vi særlig søker å nå er kvinner i fengsel og voldsutsatte kvinner. Målet har vært å nå disse kvinnegruppene med samme tilbud som vi har til resten av landets kvinner; gratis juridisk rådgivning, forebyggende og rettsopplysende arbeid og rettspolitisk engasjement.

Mange minoritetskvinner har et stort udekket behov for informasjon om rettigheter og plikter i det norske samfunn. Vi ser dog at gruppen "minoritetskvinner" er svært sammensatt, og at vi har behov for et omfattende samarbeid med kvinnene selv og deres ressurspersoner for å kunne gi dem den informasjon de trenger mest. Som en følge av dette startet vi i 2012 et pilotprosjekt med mer målrettet informasjon mot ulike grupper innvandrerkvinner gjennom et «train the trainers»-opplegg kalt «Jussambassadørene». Se mer informasjon om jussambassadørene nedenfor.

Vi samler inn tilbakemeldinger fra foredragene systematisk. Vi mottar gode tilbakemeldinger på vår evne til toveis kommunikasjon, at foredragene er pedagogiske og tilpasset målgruppene, og at temaene som tas opp er relevante.

Vi registrerer også til en viss grad hvilke spørsmål tilhørerne kommer med. Dette hjelper oss å vurdere om det er noen gjengangerspørsmål som bør behandles mer inngående i foredraget.

Vi avholder alltid saksmottak i etterkant av foredragene, hvor kvinner som ønsker kan få meldt inn sin sak til JURK. Disse sakene behandles deretter etter våre ordinære saksbehandlingsrutiner. Mange kvinner vil få svar på spørsmålene sine under selve foredraget. Det er i tilfeller hvor det er kvinner som sitter igjen med mer kompliserte saker hvor det er nødvendig å undersøke det juridiske eller innhente mer konkret informasjon for akkurat hennes situasjon, at det vil være nødvendig å behandle dette som en sak. Det kan også være fordi spørsmålet er av sensitiv karakter, eller at kvinnen har behov for partsrepresentasjon.

Kombinasjonen informasjon og saksmottak er en god måte å nå mange kvinner på, siden dette senker terskelen for å søke hjelp med egen sak. Vi får tilbakemeldinger fra innvandremiljøene på at det i tillegg er et stort behov for kompetanseheving hos ressurspersoner i disse miljøene som allerede formidler mye juss og informasjon om det norske samfunnet på morsmålet. Dette er bakgrunnen for Jussambassadør-prosjektet.

Innføring i norsk rett

Siden 2005 har vi holdt foredrag for innvandrerkvinner om sentrale rettigheter og plikter i Norge. Foredraget dreier seg om rettigheter knyttet til ekteskap, opphold i Norge, barn, fri

rettshjelp samt vold og mishandling. Opplæringen er blant annet holdt på voksenopplæringscentre, kvinnekafeer eller frivilligsentraler.

Kvinnene vi har møtt er fra mange forskjellige land og varierende botid i Norge. Språkkunnskapene er veldig varierende, og dette er relativt utfordrende. I desember 2010 holdt vi vårt første skoleprosjekt for menn – i en separat gruppe. Foredraget hadde samme innhold – fokus på reell likestilling mellom kjønnene. For å gi kvinnene reell mulighet til likestilling er det helt vesentlig at mennene kan være støttespillere og ikke motstandere, og JURK innser at vi også har et ansvar i denne sammenheng. Vi tilbyr derfor i noen grad foredrag for menn. Vi prioriterer likevel først og fremst kvinner, og dersom det skal holdes foredrag for både kvinner og menn velger vi helst å dele gruppene opp dersom det er mulig. Vi merker særlig på de delene av foredragene som handler om rettigheter i ekteskap, vold og mishandling, at kvinnene spør og deltar mer dersom det er rene kvinnegrupper. Dette må vi også ta hensyn til.

Arbeids- og diskrimineringsrett

Foredraget som omhandler diskriminering ble startet i samarbeid mellom Avdeling for kvinnerett, barnerett, likestillings – og diskrimineringsrett (KVIBALD) ved UiO, cand.jur. Tina Nordstrøm og professor Anne Hellum i 2010. Sammen utarbeidet disse et rettighetsinformasjonsprogram om diskrimineringsrett som skulle holdes for innvandrerkvinner.

Da det var vanskelig å få booket tilstrekkelig mange foredrag med temaene diskrimineringsrett, vold og mishandling, ble foredraget omarbeidet i 2011. Modulen som omhandlet diskriminering, trakassering og rasisme ble stående, mens modulen som omhandlet vold og mishandling ble erstattet med arbeidsrett. Bakgrunnen for endringen var å gjøre foredraget mer attraktivt og å utvide foredraget innen temaer som tilhørergruppen selv har etterspurt. Modulen som omhandler vold og mishandling er fortsatt med i JURKs andre rettighetsinformasjonsprosjekt, innføring i norsk rett.

Etter omleggingen ble foredraget noe lengre, og tar nå omtrent 2x45 minutter. Om det i fremtiden skulle finnes midler, er det et ønske å lage et arbeidshefte tilhørende foredraget, som kan anvendes for eksempel i voksenopplæringsklasser som repetisjon. Vi har et slikt arbeidshefte til innføring i norsk rett-foredraget.

Husleierett

I 2014 ble det utviklet et nytt foredrag. Dette kom til etter at en av våre rettspolitiske arbeidsgrupper var i kontakt med Kirkens Bymisjon angående problematikken med innvandrerkvinneres svekkede muligheter på leiemarkedet. Kirkens Bymisjon holder allerede kurs for minoritetskvinner i samarbeid med Skanska, hvor det gis opplæring i hvordan ting fungerer i moderne, norske boliger, og hvilket vedlikehold som forventes av leietakere. De juridiske sidene ved leieforholdet var ikke behandlet i dette foredraget, og Kirkens Bymisjon og JURK ble enige om at JURK skulle utarbeide et foredrag om de viktigste reglene som gjelder i et leieforhold. JURKs bolig- og utlendingsrettsgruppe lagde dette foredraget, og det fungerte svært godt. Etter å ha holdt foredraget noen ganger, besluttet vi at dette skulle inngå som et av de faste foredragene vi tilbyr.

Kvinnelige innsatte

Vi opplever at det er et stort behov for rettighetsinformasjon og konkret rådgivning overfor innsatte. Kvinner i fengsel er en minoritet blant innsatte i Norge, og møter andre problemer enn menn i straffeapparatet. Dette kan typisk dreie seg om problemer om samvær med barn man har hatt boende fast hos seg, eller graviditet og funksjonshemming i fengsel. Vi får også inn mange spørsmål om straffegjennomføring; herunder særlig telefontid og tolk, gjeld, vold og mishandling. Vi har erfart at gjeld er et gjennomgående problem for innsatte, og at hjelpeapparatet er svekket på dette punktet.

Under de fleste fengselsbesøkene JURK gjør, holdes det et kort informasjonsforedrag og vises film før saksmottak avholdes. Dette er med på å gi de innsatte nyttig informasjon også utover de spørsmålene de måtte ha i konkrete saker.

6.4. Jussambassadørene – prosjekt finansiert av IMDI

I oktober 2012 avholdt vi en idédugnad for å kartlegge hvordan et «train the trainers»-opplegg for ressurspersoner i innvandremiljøene bør se ut. Vi laget en internrapport og avholdt pilotseminarer med andre informasjonsaktører.

JURK mottok midler fra IMDi i 2013 til å videreutvikle Jussambassadørprosjektet. Temaet ble satt til lover og regler om foreldres ansvar for barn, inkludert informasjon om barnevernet. Målgruppene er kvinner som har kommet til Norge gjennom familieinnvandring med andre enn flyktninger, og som derfor ikke har tilgang på introduksjonsordningen. De to største gruppene i denne kategorien er i følge SSB polske og thailandske kvinner, så vi valgte å fokusere på disse. Vi utarbeidet fullt kursmateriell som Jussambassadørene selv kan anvende til å kurse kvinner i sine nettverk, og avholdt en seminarhelg hvor jussambassadørene fikk opplæring i bruken av dette materialet. Prosjektet har vært svært vellykket.

I 2014 mottok vi igjen midler fra IMDi, til å videreutvikle og forbedre prosjektet. Vi reiste da på besøk til flere av Jussambassadørene for å følge opp dem og deres nettverk. Her fikk vi se hvordan Jussambassadørene hadde organisert seg. Det var en gledelig overraskelse å se at prosjektet fungerte utover all forventning. I tillegg til at Jussambassadørene selv har holdt kursene vi har utarbeidet til dem, har flere også arrangert temakvelder hvor de har invitert representanter fra ulike offentlige instanser i nærmiljøet til å drive ytterligere kursing. Dette er ideer de har fått med seg fra skoleringen og opplegget som ble gjort i opplæringshelga. I tillegg til å reise på oppfølgingstur blant Jussambassadørene, samlet vi igjen Jussambassadørene til en seminarhelg i Oslo, for opplæring i arbeidsrett, et tema Jussambassadørene selv ønsket seg. Vi anvendte samme modell som tidligere i Jussambassadørprosjektet, hvor vi utarbeidet materiell bestående av et standardisert foredrag og tilhørende brosjyrer, som Jussambassadørene så trenes opp i å holde. På den måten kvalitetssikres informasjonen så godt som mulig før den videreføres gjennom Jussambassadørene.

I 2015 gjennomførte videreførte vi prosjektet etter samme modell som i 2014. Vi reiste på besøk til utvalgte Jussambassadører, og vi holdt en ny seminarhelg med kursing. Temaet i 2015 var «Vold i familien». Vi utvidet gruppen Jussambassadører kraftig. Prosjektet fikk også i 2015 finansiering fra IMDi, og tilsagn om at det vil gis støtte også i 2016 og 2017 dersom tilskuddsordningen videreføres. Vi opplever stor interesse for prosjektet både fra IMDi og

andre aktører innen informasjonsarbeid for minoritetskvinner. I 2015 holdt vi også foredrag om prosjektet og om taushetsplikt på IMDIs erfaringsutvekslingsseminar. Etter dette har vi mottatt enda flere henvendelser fra andre som driver informasjonsarbeid og som ønsker informasjon eller samarbeid.

4. Rettspolitisk arbeid

Det rettspolitiske arbeidet drives ut i fra de erfaringer vi får gjennom den konkrete saksbehandlingen. Vi arbeider for å få frem kvinneperspektivet – da vi ser at dette i mange tilfeller er fraværende eller svakt.

Det rettspolitiske arbeidet ivaretas blant annet gjennom utarbeidelse av høringsuttalelser til nye lovforslag, påvirkning av offentlige instanser, lobbymøter på Stortinget, deltakelse i samfunnsdebatten ved foredrag, avisinnlegg, radioprogram m.m.

Alle ansatte på JURK bidrar i det rettspolitiske arbeidet.

4.1 Rapporter

JURK arbeider med å dokumentere kvinners særskilte rettslige stilling og behov gjennom ulike typer av rapporter. Rapporter er også en god metode å sikre kompetanseoverføring internt, og på den måten sikre at vi klarer å følge opp våre egne rettspolitiske prosjekter til tross for stor utskiftning av medarbeidere. I 2014 skrev JURK to omfattende rapporter, «Rapport om politiets familievoldskoordinatorordning» og «Krise etter endt opphold på krisesenter- en rapport om hvordan dette kan unngås». I 2015 har vi arbeidet videre ut fra konklusjonene herfra, og jobber kontinuerlig med å påvirke i retning av det vi mener er heldig for våre klienter.

I 2015 startet arbeidet med forberedelse av en ny rapport om forholdene for kvinnelige innsatte i norske fengsler. Dette på bakgrunn av våre erfaringer i saksbehandlingen, der vi ser at kvinnelige innsattes tilbud når det gjelder blant annet utdanning- og fritidstilbud er vesentlig dårligere enn det for menn. I forberedelsesfasen her, har vi blant annet vært i kontakt med LDO og Sivilombudsmannen.

4.2 Høringer/Innspill til offentlige utvalg

Erfaringene JURK får gjennom den praktiske rettshjelpen og rettighetsinformasjonen brukes aktivt i våre høringsvar. I 2015 skrev JURK følgende høringsuttalelser:

- Høring om likeverdige forhold for kvinner og menn under kriminalomsorgens ansvar
- Høring om forslag til endringer i barneloven for å fremme likestilt foreldreskap
- Høring om barnetrygd
- Høring om hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse
- Høring om ny advokatlov

Høringer og innspill er tilgjengelige i sin helhet på www.jurk.no

4.3 FNs menneskerettighetskonvensjoner

I 2014 skrev JURK sammen med de andre organisasjonene i Norges Kvinnelobby skyggerapport på Beijing + 20. I 2015 deltok JURKs fagrådgiver Frøydis Patursson under FNs Commission on the Status of Women (CSW) i New York, der JURK sammen med Norges kvinnelobby var med å arrangere et parallellarrangement (side event). Patursson deltok her i panelet.

4.4 Rettspolitiske prosjekter

I tillegg til saksbehandlingsgruppene, deltar alle medarbeiderne i JURK i ulike rettspolitiske prosjekter. Det er stort rom for den enkelte saksbehandler til å påvirke hvilke prosjekter vi til enhver tid skal ha. Som nevnt tidligere, er det erfaringer fra saksbehandlingen som danner grunnlag for JURKs rettspolitiske engasjement. Det betyr at dersom vi opplever generelle mangler i gjeldende rett, eller at rettsregler kommer uheldig ut for våre klienter, kan vi starte nye rettspolitiske prosjekter. Målet med dette arbeidet er å belyse problemer, samt skape endring til det beste for våre klienter. Vi mener at dette arbeidet er både viktig og dessuten kostnadseffektivt, da målet er at færre skal ha behov for rettshjelp i snever forstand.

4.4.1 Samboerprosjektet

I løpet av 2015 har Samboerprosjektet jobbet med rettighetsinformasjon (se nærmere i årsrapportens punkt 3.4 om stand og foredrag vi har hatt i forbindelse med Valentines day), og noe rettspolitisk. Det rettspolitiske arbeidet har bestått av å få flere av våre samarbeidspartnere til formelt å støtte vårt lovforslag om en lov som skal regulere samboernes økonomiske forhold ved samlivsbrudd.

4.4.2 «Rød knapp»-kampanjen STOPP VOLD MOT KVINNER

JURK har inngått et samarbeid med syv andre organisasjoner som alle har felles målsetning: at vold mot kvinner må elimineres og at det skal arbeides for nulltoleranse for vold mot kvinner. JURK samarbeider med Islamsk Råd, Norske kvinners sanitetsforening, Reform, Virke, Krisesentersekretariatet og Den norske kirke.

Organisasjonene opprettet en kampanje kalt «Rød knapp»-kampanjen hvor vi har fått laget pins med røde knapper. Rødfargen skal være et blikkfang og symbolisere «kjærlighet» og «STOPP», og de fire hullene representerer kunnskapshull som vi har behov for å tette. Disse fire hullene er voldsutsattes rettigheter, forskning, hjelpetilbud og forebygging. Knappene deles ut én gang i måneden – og til nå har den blitt delt ut ved Nationalteatret den 25. hver måned (Den internasjonale dagen for avskaffelse av vold mot kvinner er den 25. november).

Kampanjen har også i 2015 arrangert en faglig halvdagskonferanse den 25. november 2015 om vold mot kvinner på Litteraturhuset.

4.4.3 Seksuell trakassering

I 2013 startet vi opp et prosjekt om seksuell trakassering. Grunnen til at vi ønsker å jobbe rettspolitisk med dette er fordi LDO ikke er gitt håndhevingsmyndighet på området, noe som betyr at det mangler en lavterskel håndhevingsmekanisme for de som er utsatt for seksuell trakassering. I 2015 holdt JURK ved dette prosjektet blant annet foredrag for arbeidsgiverorganisasjonen Parat, samt hadde samarbeidsmøter med samme organisasjon for å utarbeide retningslinjer for å hindre seksuell trakassering på arbeidsplassen. Tilsvarende foredrag ble også holdt i Fagforbundet.

4.4.4 Menneskehandelsprosjektet

I 2015 startet vi med et nytt menneskehandelsprosjekt. I oppstartsfasen har vi vært i kontakt med blant andre Rosa-prosjektet, samt advokater som jobber på feltet, og planlegger videre møtevirksomhet, blant annet med Politiets utlendingsenhet.

4.4.5 Voldtektsprosjektet

Prosjektet ble startet opp høsten 2015 og gruppen består av tre personer. Målet er å utarbeide et foredrag som rettes mot ungdom generelt, og russ spesielt. Vi har avgrenset foredraget til å inneholde kun rettslige rammer rundt seksuell omgang og handlinger. Vi har blant annet vært i kontakt med Johanne Bjørnå (tildelt DIXI-prisen for 2015). Hun samtykket til at vi kan bruke hennes kampanjefilm "Et stilltiende samtykke" i foredraget. Før vi kunne utarbeide et fullkomment foredrag gjorde vi research på litteratur, straffeloven, og statistikk. I høst har det derfor vært mye internt arbeid.

4.4.6 Fængselsprosjektet

Fængselsprosjektet er nytt i 2015. Vi planlegger å lage en ny rapport om forholdene for kvinnelige innsatte. Dette på bakgrunn av at erfaringene fra saksbehandlingen og saksmottak i fængslene tilsier at forholdene ikke har blitt bedre siden JURKs forrige fængselsrapport fra 2011. I planleggingsfasen har vi møtt blant andre representanter for Frelsesarmeens fængselsarbeid, tidligere JURKere som jobbet med den forrige rapporten, professor Ragnhild Hennem, prosjektets veileder professor Hedda Giertsen, samt deltatt på Arbeiderpartiets fængselskonferanse og møtt Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse for innspill.

4.4.7 FRG – Fri rettshjelp

Har I 2015 jobbet med å utarbeide foredrag om fri rettshjelp. I tillegg har vi samarbeidet med blant andre Juss-Buss og Advokatforeningen, og blant annet skrevet felleskronikk i Aftenspoten. Gruppen hadde også ansvar for vårt hørings svar på forslaget til ny advokatlov.

5. Internasjonalt arbeid

5.2 JURKs prosjekter i FOKUS - Forum for kvinner og utviklingsspørsmål

Gjennom JURKs medlemskap i FOKUS mottar vi prosjektstøtte til vårt samarbeid med kvinneorganisasjoner i Tanzania og Guatemala.

5.2.1 MTM

Mujeres Transformando el Mundo (MTM) er JURKs samarbeidspartner i Guatemala.

MTM er en kvinneorganisasjon som har som visjon og formål å arbeide for ivaretagelsen, og utviklingen av guatemalanske kvinners rettigheter når de er ofre for diskriminering og vold. MTM ble stiftet i 2008 og ledes av kvinnelige advokater.

Gjennom blant annet å foreta undersøkelser om hvilke forhold kvinner lever under, omfattende opplæringsprogrammer om kvinners rettigheter som voldsofre, både til kvinnene selv og andre som har bruk for informasjon om rettigheter og regelverk i sitt arbeid, ønsker de å øke bevisstheten rundt problematikken og gjøre kvinnene mer bevisste på sine juridiske rettigheter. Videre ønsker de å planlegge, samt å gjennomføre flere ulike kampanjer om temaet, hvor formålet er å vekke offentlig oppmerksomhet, og samtidig sette vold mot kvinner på den politiske agendaen. Sist men ikke minst, ønsker de gjennom sakførsel og rettssaker å endre regelverk og rettstilstanden i Guatemala, slik at voldsutsatte kvinner får oppreisning og erstatning, og slik at de ansvarlige blir stilt til ansvar og straffet for sine handlinger.

I tillegg til fokuset på vold og diskriminering mot kvinner generelt, ønsker MTM spesielt å bringe temaet "seksuell vold under borgerkrigen" opp i lyset og hjelpe ofrene. Rapporter har vist at seksuell vold mot kvinner ble brukt systematisk av militære grupper under krigen på 1980-tallet. I første omgang ønsker de å arbeide med å søke erstatning fra den guatemalanske stat for de lidelser ofrene ble påført. Staten har ikke tatt på seg noe ansvar for det som skjedde, og ofrene for seksuell vold under borgerkrigen har aldri fått noen form for støtte av regjeringen. MTM arbeider med å presse regjeringen til å ta ansvar og gi kvinnene en oppreisning.

De siste årene har MTM også jobbet med å anlegge straffesaker mot de ansvarlige for overgrepene under borgerkrigen. Formålet med dette arbeidet er både å sikre at kvinnene får den oppreisningen og den sosiale anerkjennelsen de fortjener og behøver, men også å bryte den historiske straffefriheten som har vært dominerende i Guatemala når det gjelder vold mot kvinner. På nåværende tidspunkt har MTM anlagt en straffesak på vegne av en gruppe kvinner fra Zepur Sarco-området i Guatemala. Disse kvinnene tilhører Guatemalas urbefolkning og ble utsatt for seksuelle overgrep under borgerkrigen. Det har blitt foretatt arrestasjoner, og saken skal behandles i begynnelsen av 2016. MTM er en av svært få organisasjoner i Guatemala som jobber med dette temaet.

Selv om MTM fortsatt er en relativt nyetablert organisasjon har de oppnådd gode resultater på veldig kort tid, spesielt når det gjelder sakførsel. I løpet av 2013-2014 stilte MTM med bistandsadvokater i 17 saker som førte til domfellelse av gjerningsmennene. Organisasjonen har siden 2010 tilbudt juridisk rådgivning til over 300 kvinner som er ofre for seksuelle overgrep. I tilknytning til den juridiske sakførselen har MTM også tilknyttet seg psykologer og sosialarbeidere, og tilbyr også praksisperioder for studenter innen jus, psykologi og sosial arbeid. På denne måten jobber MTM for å kunne ivareta sine klienter både juridisk, psykologisk og sosialt. Samarbeidet mellom MTM og JURK startet i 2010.

5.2.2 KWIECO

KWIECO er JURKS samarbeidspartner i Tanzania. Navnet KWIECO står for Kilimanjaro Women Information Exchange and Consultancy Organization. Organisasjonen ble etablert i 1987 av en gruppe på ti kvinner, og har følgelig lang erfaring som rettshjelpere. Samarbeidsprosjektet mellom KWIECO og JURK startet i 2004. KWIECO er på mange måter et afrikansk motstykke til JURK. Som JURK jobber de både med saksbehandling, rettighetsinformasjon og rettspolitisk arbeid.

Organisasjonen har en stab av ansatte hvor de fleste har juridisk kompetanse. I tillegg er de avhengig av frivillig innsats for sin eksistens. Organisasjonen har tilknyttet seg personer rundt i lokalsamfunnet som fungerer som et bindeledd mellom befolkningen og KWIECO. Dette var inspirasjonen til et av JURKs egne nasjonale prosjekter, «Jusambassadørene». KWIECO styres og ledes av kvinner. Både kvinner, menn og barn kan få juridisk rådgivning og i tillegg har KWIECO kompetanse til å føre saker for retten. Her skiller organisasjonen seg noe fra JURK. KWIECO har et særskilt fokus på marginaliserte grupper i samfunnet. Hovedkontoret til KWIECO ligger i Moshi som er hovedstaden i Kilimanjaro-regionen, og herifra arbeides det i hele regionen for å bedre menneskerettigheter og da med spesielt fokus på å bedre kvinners rettsstilling i området. Prosjektet oppstod på bakgrunn av de tradisjonelle patriarkalske normer og sedvaner, samt diskriminerende lovgivning som er i konflikt med menneskerettighetene. Rettspråket i Tanzania er engelsk, og eksisterende lover er skrevet på engelsk. Dette til tross for at det offisielle språket er swahili og majoriteten i landet ikke kan engelsk. Dette gjør at rettssikkerheten til mange grupper er svært utsatt, og gjør at majoriteten av befolkningen er avskåret fra å benytte seg av rettssystemet uten hjelp av advokat. KWIECO jobber for å endre rettspråket til swahili. KWIECO er den eneste organisasjonen som tilbyr rettshjelp på landsbygda i Kilimanjaro-regionen. I byene er det noen få advokater, men advokatsalærene er svært høye. For de fleste fattige betyr dette at deres konstitusjonelle rett til å bli representert av en advokat ikke er reell.

Organisasjonens målsetting er å fremme likestilling mellom kjønnene ved påvirkning av holdninger og praksis. Videre ønsker de å bedre rettighetene til marginaliserte grupper i Kilimanjaro-regionen. Særlig søker KWIECO å bedre kvinners tilgang til jord, og for å forbedre voldsutsattes rettsstilling. Med tanke på å oppnå langsiktige resultater rettes fokus spesielt mot ungdom. Prosjektets aktiviteter er allsidige. For det første tilbys juridisk og

menneskerettslig opplæring. Videre ytes det konkret rettshjelp, rådgivning og bistand i rettstvister. I tillegg jobber KWIECO for å reformere undertrykkende og diskriminerende sedvanerett. For hvert år som partner med KWIECO observerer JURK et prosjekt og en organisasjon som hele tiden utvikler seg positivt i den forstand at de er en sentral bidragsyter til endringer i lokalsamfunnet. Stadig blir KWIECO mer profesjonelle og når ut bredere og oppnår større slagkraft for målgruppen. Eksempelvis har KWIECO de siste årene sett behovet for en mer helhetlig tilnærming for å sikre reell tilgang til rettigheter, og for å legge til rette for konkrete endringer ved at det fokuseres på økonomisk selvstendighet som er en forutsetning for å få tilgang til sine rettigheter. De ser også at det er nødvendig å jobbe for å tilby beskyttelse for kvinner og barn som er rammet av vold og har opprettet i 2014 et krisesenter for kvinner og barn i sin region i midlertidige lokaler. Tidlig i 2015 ble permanente lokaler for krisesenteret ferdigstilt på KWIECOs egen tomt. Krisesenteret ble offisielt åpnet i mai 2015.

5.3 Internasjonale besøk

I 2014 ble JURK kjent med en NGO fra Tsjekkia som heter APERIO. Vi avholdt et møte med dem her hos oss høsten 2015.

I 2014 fikk vi innvilget prosjektstøtte fra Nordic Council of Ministers for vårt samarbeid med en NGO fra Vilnius og en NGO fra Hviterussland. Prosjektet heter «Defending legal rights of domestic violence victims». To av våre saksbehandlere besøkte i 2015 Vilnius i anledning dette prosjektet. Og vi hadde besøk fra samarbeidsorganisasjonen MATAPE fra Tsjekkia i juni.

6. Økonomi

6.1 Årsregnskap for 2015

JURK gikk med et overskudd på 339 050 kroner i 2015. Overskuddet skyldes hovedsakelig at vi ble tildelt 250 000 kroner av Bergesen-stiftelsen i desember. Vi fikk aksept for at disse også kunne brukes i 2016. I tillegg var det usikkert hvilke utgifter vi ville ha i forbindelse med flytting til nye lokaler. Vi visste ikke hvor stor del av dette JURK måtte finansiere selv over driftsbudsjettet, og heller ikke hvor stor del av jobben som kunne påbegynnes i 2015. Flyttingen begynte som nevnt tidligere i rapporten først i januar i år.

Sammen med Gatejuristen og Juss-Buss var vi så heldige at vi ble donert en rekke nye kontormøbler. Til sammen har også dette utgjort store besparelser.

Resultatregnskap

Juridisk Rådgivning For Kvinner

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2015	2014
Salgsinntekt		7 730 822	7 172 510
Annen driftsinntekt		250	3 850
Sum driftsinntekter		<u>7 731 072</u>	<u>7 176 360</u>
Lønnskostnad	2	3 778 271	3 641 796
Annen driftskostnad	2	3 615 422	3 437 078
Sum driftskostnader		<u>7 393 693</u>	<u>7 078 874</u>
Driftsresultat		<u>337 379</u>	<u>97 486</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		1 890	1 694
Annen rentekostnad		220	878
Resultat av finansposter		<u>1 670</u>	<u>816</u>
Ordinært resultat		<u>339 050</u>	<u>98 302</u>
Ekstraordinære inntekter og kostnader			
Årsresultat		<u>339 050</u>	<u>98 302</u>
Overføringer			
Overført fra annen egenkapital		-339 050	-98 302
Sum overføringer		<u>339 050</u>	<u>98 302</u>

Balanse

Juridisk Rådgivning For Kvinner

Eiendeler	Note	2015	2014
Fordringer			
Andre kortsiktige fordringer		28 193	20 628
Sum fordringer		<u>28 193</u>	<u>20 628</u>
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.		1 994 290	1 557 918
Sum omlopsmidler		<u>2 022 483</u>	<u>1 578 545</u>
Sum eiendeler		<u>2 022 483</u>	<u>1 578 545</u>
Innskutt egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	3	1 324 354	985 304
Sum opptjent egenkapital		<u>1 324 354</u>	<u>985 304</u>
Sum egenkapital		<u>1 324 354</u>	<u>985 304</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		202 467	120 376
Skyldig offentlige avgifter		182 379	165 198
Annen kortsiktig gjeld		313 283	307 667
Sum kortsiktig gjeld		<u>698 129</u>	<u>593 241</u>
Sum gjeld		<u>698 129</u>	<u>593 241</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>2 022 483</u>	<u>1 578 545</u>

Styret i Juridisk Rådgivning For Kvinner

Ingrid Fladberg Brucker
styreleder

JURK
Arbinsgate 7
0253 Oslo
Att. Daglig leder Heidi Fjeldstad

Medlemmer av DNR:
Randi Anette Klemsdal
Inger Johanne Roer Andersen
Ole-Petter Brevold

Kongensgt. 21, 1530 Moss
Telefon: 69 20 42 40
Telefaks: 69 20 42 41

Regnskapet 2015 - Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK)

Vi har foretatt en begrenset gjennomgang av hovedregnskapet til JURK pr 31.12. 2015 , som viser ett overskudd på kr. 339 050,-.

Regnskapet består av resultatregnskap, balanse og noter.

Regnskapet er ivaretatt av autorisert regnskapsfører; Norsk Regnskap og Inkasso AS.

Vår oppfatning er at regnskapet er ivaretatt og avstemt på en tilfredstillende måte, og er i samsvar med gjeldene lover og forskrifter. Innberetningspliktige lønnsforhold er tilfredstillende ivaretatt og avstemt mot regnskapet.

Dette til orientering .

Moss, den 29 mars 2016

Med vennlig hilsen
Total Revisjon DA

Ole-Petter Brevold
Registrert revisor

6.2 Bidragsyterne våre i 2015

Stor takk til bidragsyterne våre i 2015

Driftstilskudd og prosjekttilskudd	Beløp i kr
FOKUS/NORAD	2 703 067
Oslo kommune	450 000
Studieforbundet solidaritet	56 420
Andre kommuner	10 000
Bergesenstiftelsen	250 000
Fredrikke Tønder Olsen og Martha Webergs legat	25 000
Juristforbundet	200 000
Norges kvinne- og familieforbund	10 000
Velferdstinget Oslo/Akershus	130 000
IMDI	500 000
Justis- og beredskapsdepartementet	3 364 000
Den Norske Advokatforeningen	25 000
Den norske helsingforskomité	21 500
HELP Forsikring	2 500
Andre prosjekter	59 607

I tillegg til disse direkte bidragene har vi også mottatt en del annen indirekte økonomisk støtte. Universitetet i Oslo har også i år betalt for våre lokaler, strøm, telefon og postgang. Universitetet har også gitt oss betydelig hjelp i forbindelse med flytting til Skippergata og planlegging av dette. Universitets støtte er av helt avgjørende betydning for vår eksistens.

Det bemerkes at JURKs internasjonale prosjekter er finansiert gjennom NORAD og FOKUS. Midlene vi får går i all hovedsak videre til ekstern partner i hhv Guatemala og Tanzania.